

**ΑΝΟΙΚΤΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΚΥΠΡΟΥ**

**ΣΧΟΛΗ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ**
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΚΑΙ *νέα* ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΑ»

ΔΙΑΤΡΙΒΗ ΕΠΙΠΕΔΟΥ ΜΑΣΤΕΡ

**«ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΒΙΑΣ ΣΤΙΣ ΕΡΩΤΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ,
ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΟΥΜΕΝΑ ΚΑΙ ΕΠΗΡΕΑΖΟΜΕΝΑ
ΑΠΟ ΤΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΜΕΣΑ.»**

ΜΑΡΙΑ ΜΑΤΣΑΓΓΙΔΟΥ

**ΕΠΙΒΛΕΠΟΥΣΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ: ΙΑΝΝΑ
ΟΤΤΕΡΒΑΧΕΡ**

ΛΕΥΚΩΣΙΑ, ΙΟΥΝΙΟΣ, 2014

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στόχος ήταν η κατανόηση της βίας στις ερωτικές σχέσεις όπως αυτή επηρεάζεται και διαμεσολαβείται από τα Κοινωνικά Μέσα. Στη διεθνή βιβλιογραφία μέχρι αυτή τη στιγμή δεν έχει διερευνηθεί το φαινόμενο της σχέσης μεταξύ των Κοινωνικών Μέσων και της θυματοποίησης του ατόμου από την ερωτική του σχέση. Η συγκεκριμένη μελέτη έθεσε ως στόχο να καλύψει το κενό εξετάζοντας ταυτόχρονα εάν ο «εικονικός» εαυτός του ατόμου ενδέχεται ν' αποτελεί λόγο θυματοποίησης του «πραγματικού» εαυτού από την ερωτική του σχέση.

Η έρευνα επιβεβαίωσε την υπόθεση δείχνοντας ότι ο «εικονικός» εαυτός αποτελεί λόγο θυματοποίησης του «πραγματικού» εαυτού του ατόμου από την ερωτική του σχέση. Πιο συγκεκριμένα έδειξε ότι σε μια ερωτική σχέση το άτομο ενδέχεται να θυματοποιηθεί διαμέσου Φυσικής, Σεξουαλικής και Ψυχολογικής βίας από τον ερωτικό του σύντροφο για κάτι το οποίο έχει αναρτήσει ή αρνήθηκε ν' αναρτήσει στο εικονικό – κοινωνικό του προφίλ.

Το βασικό συμπέρασμα που διεξήχθη έδειξε ότι άτομα που βρίσκονται σε μακροχρόνιες σχέσεις εμπλέκονται λιγότερο σε θυματοποίηση από τον ερωτικό τους σύντροφο, ενώ ταυτόχρονα παρατηρείται μεταβολή στις κοινωνικές συμπεριφορές του ατόμου στα Κοινωνικά Μέσα ως αποτέλεσμα της συμπεριφοράς – επιβολής του συντρόφου τους.

Καταλήγοντας, η βία στις ερωτικές σχέσεις που προκαλείται ως αποτέλεσμα δράσης του ατόμου στα Κοινωνικά Μέσα αποτελεί σημαντικό παράγοντα για την ψυχοσωματική υγεία του ατόμου και βρίσκεται σε υψηλά ποσοστά της τάξης του 45%, θέτοντας στη θέση του θύματος συχνότερα άνδρες.

Στην έρευνα έλαβαν μέρος εθελοντικά 167 κύπριοι χρήστες Κοινωνικών Μέσων ηλικίας 15 έως 26.

Λέξεις κλειδιά: Βία στις ερωτικές σχέσεις, Κοινωνικά Μέσα, Θυματοποίηση, Εικονικός Εαυτός, Πραγματικός Εαυτός.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	2
ΛΙΣΤΑ ΣΧΗΜΑΤΩΝ.....	5
ΛΙΣΤΑ ΠΙΝΑΚΩΝ.....	6
ΕΙΣΑΓΩΓΗ – ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ.....	7
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ	9
Ορισμός της θυματοποίησης στα πλαίσια της ερωτικής σχέσης.....	9
Τύποι βίας.....	10
Βία στις ερωτικές σχέσεις και δημογραφικά χαρακτηριστικά	11
Φύλο	11
Ηλικία.....	12
Φυλή.....	13
Μορφωτικό επίπεδο.....	14
Τύπος σχέσεις – Διάρκεια σχέσης.....	15
Ερωτικές σχέσεις, Ζήλια και Κοινωνικά Μέσα.....	15
Ορίζοντας τη ζήλια στον Κυβερνοχώρο	15
Κοινωνικά Μέσα και η Κοινωνία της Πληροφορίας.....	16
Ορίζοντας τον κυβερνοχώρο	17
«Εικονικός» κόσμος «Πραγματικές» συμπεριφορές.....	19
Ορίζοντας τις ιστοσελίδες κοινωνικής δικτύωσης και το Facebook	20
Ορίζοντας τις ερωτικές σχέσεις στον κυβερνοχώρο.....	21
Παρούσα μελέτη	22
ΜΕΘΟΔΟΣ.....	22
Συμμετέχοντες	22
Διαδικασία	26
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	27
Παράγοντες βίας στις ερωτικές σχέσεις και Κοινωνικών Μέσων.....	27

Συσχετίσεις μεταξύ παραγόντων βίας στις ερωτικές σχέσεις και Κοινωνικών Μέσων.....	28
Συσχετίσεις μεταξύ παραγόντων βίας στις ερωτικές σχέσεις και συμπεριφορών στα Κοινωνικά Μέσα με ανεξάρτητες μεταβλητές τα δημογραφικά	28
ΣΥΖΗΤΗΣΗ	32
Έλεγχος εγκυρότητας και αξιοπιστίας στο ερωτηματολόγιο βίας στις ερωτικές σχέσεις...	32
Συσχετίσεις μεταξύ παραγόντων βίας στις ερωτικές σχέσεις και Κοινωνικών Μέσων.....	33
Συσχετίσεις μεταξύ παραγόντων βίας στις ερωτικές σχέσεις και Κοινωνικών Μέσων με ανεξάρτητες μεταβλητές τα δημογραφικά.....	34
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	38
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	40
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	47
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ: Έρευνας πρόβλεψης παραγόντων Θυματοποίησης στις ερωτικές σχέσεις.	56

ΛΙΣΤΑ ΣΧΗΜΑΤΩΝ

Σχήμα 1: Ποσοστά φύλου.....	47
Σχήμα 2: Ποσοστά τύπου σχέσης.....	48

ΛΙΣΤΑ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1: Validation του ερωτηματολογίου βίας στις ερωτικές σχέσεις και Κοινωνικά Μέσα.....	49
Πίνακας 2: Μέσοι όροι και Τυπικές Αποκλίσεις και ποσοστά βίας για τους Παράγοντες βίας στις ερωτικές σχέσεις και επίδρασης Ελέγχου, Εξαναγκασμού και Πρόθεση – Ελευθερία δράσης που ασκούν τα Κοινωνικά Μέσα.....	50
Πίνακας 3: Συσχέτιση μεταξύ των παραγόντων βίας στις ερωτικές σχέσεις και της επίδρασης των κοινωνικών Μέσων.....	51
Πίνακας 4: Συσχετίσεις δημογραφικών και παραγόντων βίας και Κοινωνικά Μέσα (ANOVA – Post Hoc Bonferroni Test).....	52
Πίνακας 5: Συσχετίσεις Διάρκειας σχέσεις – παραγόντων βίας στις ερωτικές σχέσεις και Κοινωνικά Μέσα (Paired sample T Test).....	54
Πίνακας 6: Συσχετίσεις Ηλικίας – παραγόντων βίας στις ερωτικές σχέσεις και Κοινωνικά Μέσα (Paired sample T Test).....	55

ΕΙΣΑΓΩΓΗ – ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

Το φαινόμενο της βίας στις ερωτικές σχέσεις αποτέλεσε και αποτελεί θέμα ιδιαίτερου ενδιαφέροντος για την ερευνητική κοινότητα. Η έξαρση των φαινομένων επιθετικότητας στις ερωτικές σχέσεις ή έστω η γνωστοποίησή τους, τις τελευταίες δεκαετίες δημιουργεί έντονο προβληματισμό. Συγκεκριμένα, σ' έρευνα που διεξήχθη στο φοιτητικό πληθυσμό των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής, τα περιστατικά βίας στις ερωτικές σχέσεις συνοψίζονται σε ποσοστό 10% (Halpern, Oslak, Young, Martin, & Kupper, 2001). Απομονώνοντας τη σεξουαλική βία στις ερωτικές σχέσεις εντός της πανεπιστημιακής κοινότητας και πάλι στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής, τα κρούσματα αυξάνονται ραγδαία αφού το 70% έχει εξαναγκαστεί να έρθει σε σεξουαλική επαφή παρά τη θέλησή του (Dating abuse statistics, 2013). Παράλληλα ένας στους τέσσερις φοιτητές, δηλαδή ποσοστό 25% θυματοποιείται με χρήση φυσικής – σωματικής βίας, στην ερωτική του σχέση (Miller, 2011). Φαίνεται ότι η βία στις ερωτικές σχέσεις των φοιτητών χρησιμοποιείται ως μέτρο επίλυσης των διαφορών που προκύπτουν στο ζευγάρι (Miller, 2011).

Παραμένοντας στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής, τα κρούσματα αυξάνονται κατά την εφηβεία, αφού σύμφωνα με έρευνα του μη κερδοσκοπικού οργανισμού Love is Respect ένας στους τρεις έφηβους, δηλαδή το 33% έχει υποστεί φυσική, σεξουαλική ή συναισθηματική βία από τον σύντροφό του. Ενώ σχεδόν 1,5 εκατομμύριο μαθητές λυκείων θυματοποιήθηκαν με τη χρήση φυσικής – σωματικής βίας από τον σύντροφό τους, μέσα σε διάστημα ενός έτους (Dating abuse statistics, 2013).

Έντονες προεκτάσεις του φαινομένου παρατηρούνται και σε μικρά κράτη όπως είναι η Κύπρος. Ειδικότερα, αποτελέσματα στατιστικών μετρήσεων από την Αστυνομία Κύπρου για το φαινόμενο της βίας στις ερωτικές σχέσεις, εντός όμως του πλαισίου της οικογένειας, παρουσιάζουν ανοδική τάση κατά την περίοδο του 2001 μέχρι και το 2007, το οποίο αποτελεί σημείο αναφοράς στην ανάπτυξη της βίας στις ερωτικές σχέσεις στον πληθυσμό της Κυπριακής κοινωνίας. Από το 2008 μέχρι και το 2011 παρουσιάζεται μικρή μείωση των κρουσμάτων βίας στις ερωτικές σχέσεις που παρατηρούνται, ενώ μικρή άνοδος παραιτείται για τη χρονιά 2012 (Αστυνομία Κύπρου, 2008· 2009· 2011· 2012).

Η αναγκαιότητα για τη μελέτη αυτού του φαινομένου εντοπίζεται στην ανυπαρξία παρόμοιας έρευνας εντός του Κυπριακού πλαισίου, αφού οι έρευνες επικεντρώνονται στην αναζήτηση ποσοστών της βίας μεταξύ συντρόφων εντός πάντοτε του πλαισίου της

οικογένειας χωρίς να εξετάζουν πως η βία επηρεάζει γενικότερα τις ερωτικές σχέσεις. Η Κύπρος ως κράτος είναι μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και επομένως μέρος του δυτικού κόσμου. Ωστόσο διατηρεί κάποια χαρακτηριστικά συλλογικότητας, όπως είναι η συνοχή μεταξύ των μελών της οικογένειας και η έμφαση στην κοινωνική αποδοχή (Panayiotou, 2009). Επιπρόσθετα, βασικό χαρακτηριστικό των σχέσεων της Κυπριακής κοινωνίας αποτελεί το «φιλότιμο» (Γεωργίου, 2005) και η σύναψη σχέσεων με κύριο συστατικό την «αλληλεξάρτηση» (Vassiliou & Vassiliou, 1973) γεγονός που καθιστά το συγκεκριμένο περιβάλλον ιδιαίτερα ενδιαφέρον για να διερευνηθεί.

Λαμβάνοντας υπόψη τις επιπτώσεις στην ψυχική και σωματική υγεία του ατόμου που προκαλείται από τη βία στις ερωτικές σχέσεις διαπιστώνεται ότι, άτομα που εμπλέκονται σε θυματοποίηση στις ερωτικές τους σχέσεις αντιμετωπίζουν ψυχικές διαταραχές και ταλαιπωρούνται από άγχος και κατάθλιψη. Συγκεκριμένα η θυματοποίηση της γυναίκας συσχετίζεται ισχυρά με την ικανοποίηση που λαμβάνει από την ερωτική της σχέση. Η θυματοποίηση του άνδρα συσχετίζεται επίσης με την ικανοποίηση που λαμβάνει από την ερωτική του σχέση αλλά ταυτόχρονα αυξάνει τα συμπτώματα άγχους και κατάθλιψης (Kaura & Lohman, 2007).

Εν κατακλείδι το φαινόμενο της βίας στις ερωτικές σχέσεις αναφέρεται σε ένα ιδιαίτερα ενδιαφέροντα παράγοντα διερεύνησης στο πλαίσιο της Κυπριακής κοινωνίας, η οποία και αναπτύσσεται σ' ένα διαρκώς μεταβαλλόμενο πλαίσιο κοινωνικής δικτύωσης. Έτσι δεν πρέπει να λησμονάτε το γεγονός της σύστασης μιας νέας πραγματικότητας η οποία διαμεσολαβείται σε μεγάλο βαθμό, σε παγκόσμιο και τοπικό επίπεδο από τα Κοινωνικά Μέσα. Δεν θα ήταν υπερβολή εάν αναφερόμασταν σε μια νέα τάξη πραγμάτων εντός της οποίας το άτομο καλείται να κατακερματιστεί, δίνοντας χρόνο αλλά και κομμάτι της πραγματικής του ζωής.

Η παρούσα μελέτη φιλοδοξεί να καλύψει αυτό το κενό στη βιβλιογραφία διερευνώντας ταυτόχρονα κάτι εντελώς καινούριο αφού παρόμοιες έρευνες δεν έχουν διεξαχθεί. Στόχος είναι συγκερασμός της κοινωνικής δραστηριότητας του ατόμου στις πρόσωπο με πρόσωπο σχέσεις και στις σχέσεις που διαδραματίζονται στον κυβερνοχώρο. Με την έννοια ότι προκύπτει η ανάγκη για διερεύνηση της βίας στις ερωτικές σχέσεις όπως αυτή ενδέχεται να επηρεάζεται και να διαμεσολαβείται από τα Κοινωνικά Μέσα (Social Media).

Γνωρίζουμε πως στη διεθνή βιβλιογραφία μέχρι αυτή τη στιγμή δεν έχει διερευνηθεί το φαινόμενο της σχέσης μεταξύ των Κοινωνικών Μέσων και της θυματοποίησης του ατόμου

σε φυσικό πλαίσιο από τον ερωτικό του σύντροφο. Αξίζει να σημειωθεί ο διαχωρισμός της παρούσας μελέτης από οποιασδήποτε μελέτη που αφορά τη μελέτη του φαινομένου του Cyberbullying, το οποίο και επικεντρώνεται στη χρήση της τεχνολογίας με στόχο την πρόκληση βλάβης προς τρίτους (παραδείγματα χάριν στέλνοντας απειλητικά μηνύματα, προσβλητικές φωτογραφίες, κλπ) (Kowalski, Limber, Limber & Agatston, 2012). Αντίθετα η συγκεκριμένη μελέτη φιλοδοξεί ν' ανοίξει μια νέα θεματική στον κόσμο της επικοινωνίας, της τεχνολογίας και των ανθρώπινων σχέσεων. Πιο απλά στόχος είναι η κατανόηση του εάν ο «εικονικός» εαυτός του ατόμου ενδέχεται ν' αποτελεί λόγο θυματοποίησης του «πραγματικού» εαυτού του ατόμου από την ερωτική του σχέση. Για παράδειγμα εάν το άτομο ανάρτησε μια φωτογραφία της επιλογής του που δεν άρεσε στον σύντροφό του και αυτό είχε ως αποτέλεσμα την πραγματική θυματοποίησή του με τη χρήση Φυσικής, Σεξουαλικής ή Ψυχολογικής βίας, για παράδειγμα μέσω κτυπημάτων, φωνών και μη επιθυμητών σεξουαλικών αγγιγμάτων.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

Ορισμός της θυματοποίησης στα πλαίσια της ερωτικής σχέσης

Αν και καταβάλλεται μεγάλη προσπάθεια αποσαφήνισης και ορισμού του φαινομένου, ωστόσο δεν έχει επιτευχθεί ακόμη ο πλήρης ορισμός του. Είναι γεγονός αναντίρρητο ότι η κατασκευή ορισμών γύρω από θέματα οποιασδήποτε μορφής βίας παραμένει δύσκολη λόγω του συγκεκριμένου εννοιολογικού τους περιεχομένου (Jackson, 1999). Ειδικότερα η αναφορά στις ερωτικές σχέσεις από μόνη της ως θεματική αντιμετωπίζει προβλήματα ορισμού. Συγκεκριμένα η χρήση του όρου ερωτικές έναντι του όρου ρομαντικές σχέσεις είναι ενίοτε προβληματική.

Η αποσαφήνιση και ο προσδιορισμός των σχέσεων προκύπτει από τον ορισμό της ερωτικής αγάπης η οποία θα μπορούσε να περιγραφεί ως το σύνθετο σύνολο που προέρχεται εν μέρει από γενετικά προκαθορισμένα ένστικτα, ενώ παράλληλα είναι πιθανό να τροφοδοτείται στο μεγαλύτερο τμήμα από κοινωνικές αναπαραστάσεις που διαμορφώνονται στα όρια της κάθε κοινωνίας και γνωστοποιούνται στο άτομο μέσω της παρατήρησης. Αντίθετα με τον όρο ρομαντικές σχέσεις αναφερόμαστε στην ύπαρξη δυο συστατικών τα οποία εστιάζουν στο πάθος και την εγγύτητα μεταξύ των εραστών (Sternberg, 1988). Λαμβάνοντας υπόψη τα πιο πάνω, καθώς και το γεγονός ότι οι ρομαντικές σχέσεις, ανταποκρίνονται μονάχα στον ρομαντικό έρωτα. Ο όρος ρομαντικές σχέσεις κρίνεται ακατάλληλος για να προσδώσει τα τεκταινόμενα των ερωτικών σχέσεων

στην πληρέστερή τους μορφή, αφού οι ερωτικές σχέσεις δεν μπορούν να συνοψισθούν σε μια μορφή έρωτα, αλλά δύνανται ν' ανταποκρίνονται σε περισσότερες από 20 μορφές (Lee, 1973 · Hatfield & Sprecher, 1986 · Hatfield & Walster, 1978 · Sternberg, 1986 · 1988).

Προκύπτει λοιπόν η ανάγκη αποσαφήνισης αυτού του περίπλοκου φαινομένου.

Ανεξάρτητα από τις εκφάνσεις του έρωτα και τις διαφοροποιήσεις στις οποίες ανάγεται η βία στις ερωτικές σχέσεις, η επιστημονική κοινότητα συγκλίνει σε κάποια σημεία με αποτέλεσμα η βία στις ερωτικές σχέσεις να ορίζεται ως η απειλή ή η διάπραξη μιας βίαιης ενέργειας από τον ένα εραστή προς τον άλλο εντός του πλαισίου της σχέσης ή και κατά την διάρκεια του φλερταρίσματος (Fact sheet on Dating Violence, 1999). Ο κοινός τόπος ορισμού λοιπόν εντοπίζεται στην ύπαρξη Φυσικής βίας και απειλής καθώς και στην ύπαρξη οποιασδήποτε πράξης που να προκαλεί πόνο ή τραυματισμό του άλλου εραστή από τον πρώτο, στα πλαίσια πάντοτε της σχέσης (Lewis & Fremouw, 2001). Ο πιο πάνω ορισμός χρησιμοποιείται σε ευρεία κλίμακα στην βιβλιογραφία λόγω της απλότητας και ταυτόχρονα της περιεκτικότητάς του.

Τύποι βίας

Η βία στις ερωτικές σχέσεις έχει ως στόχο τον έλεγχο και την επικράτηση έναντι του άλλου προσώπου διαμέσου Φυσικής, Σεξουαλικής και Ψυχολογικής βίας (Wolfe, et. al., 1996). Η Φυσική βία (Sugarman & Hotaling, 1989), αναφέρεται στη χρήση φυσικής δύναμης που εμπεριέχει χτυπήματα, σπρωξιές ή οτιδήποτε προκαλεί σωματικό πόνο στο άτομο. Η Σεξουαλική βία (Carr & VanDeusen, 2002), συνοψίζεται στην έννοια, της μη συναινετικής συνεύρεσης ή ακόμη και στα μη επιθυμητά αγγίγματα. Τέλος η Ψυχολογική ή συναισθηματική βία (Murphy & Hoover, 1999) γίνεται αντιληπτή διαμέσου υποτιμητικών σχολίων ή και απειλών. Η βία στις ερωτικές σχέσεις αφορά κυρίως φυσική και Σεξουαλική βία και περιστοιχίζεται από απειλητική επικοινωνία και λεκτική κακομεταχείριση.

Στην Κυπριακή κοινωνία η βία στις ερωτικές σχέσεις εντός της οικογένειας, συνοψίζεται κατά κύριο λόγο σε σωματική βία αφού το 78.15% – 79.50% των κρουσμάτων βίας είναι φυσική. Ακολουθεί με επίσης υψηλό ποσοστό η Ψυχολογική βία με ποσοστό 18.49% – 19% στις ερωτικές σχέσεις αναφερόμενοι πάντα στο σύνολο των μετρήσεων βίας. Ενώ παρουσιάζονται αμελητέα τα ποσοστά στη Σεξουαλική βία, 1.96% – 2.84%, εντός των πλαισίων των σχέσεων (Αστυνομία Κύπρου, 2008 2009 2011 2012). Τα χαμηλά

ποσοστά Σεξουαλικής βίας προβληματίζουν αναπτύσσοντας έτσι ως ερευνητικό ερώτημα που προκύπτει εάν πράγματι είναι χαμηλά τα ποσοστά που αναφέρονται στα περιστατικά ή αποτελεί ταμπού και γι' αυτό αποσιωπάται. Ο λόγος ανάπτυξης του πιο πάνω ερωτήματος είναι βάσει της κατανόησης του τρόπου συλλογής των δεδομένων. Τα περιστατικά βίας που αναφέρονται πιο πάνω δεν προκύπτουν από ερευνητική μελέτη αλλά είναι περιστατικά τα οποία καταγγέλλονται από το ίδιο το θύμα στην Αστυνομία. Ως αποτέλεσμα αυτού ενδέχεται τα περιστατικά να είναι πολύ μεγαλύτερα και το είδος της σεξουαλικής βίας να αποσιωπάται λόγω της σύστασής της Κυπριακής κοινωνίας.

Βία στις ερωτικές σχέσεις και δημογραφικά χαρακτηριστικά

Η βία στις ερωτικές σχέσεις επηρεάζεται από τα δημογραφικά χαρακτηριστικά του ατόμου. Επίσης κοινωνικοί και ψυχολογικοί παράγοντες καθορίζουν την ανάπτυξη της θεωρητικής επεξήγησης της θυματοποίησης στις ερωτικές σχέσεις. Μέσα από τη βιβλιογραφία προκύπτει πως το φαινόμενο της βίας στις ερωτικές σχέσεις συνδέεται στενά με πολλαπλά αρνητικά κοινωνιοψυχολογικά αποτελέσματα.

Τα χαρακτηριστικά του θύματος είναι κοινωνικά καθορισμένα και αφορούν δημογραφικές εκφάνσεις. Σε μερικές περιπτώσεις αφορούν προσωπικά χαρακτηριστικά.

Συγκεκριμένα έχει διαφανεί πως το φύλο, η ηλικία, η φυλή, το μορφωτικό επίπεδο και ο τύπος – διάρκεια σχέσης αφορούν χαρακτηριστικά των θυμάτων και συνδέονται στατιστικά σημαντικά μεταξύ τους.

Επικρατεί η άποψη ότι η πρόγνωση των χαρακτηριστικών επικινδυνότητας στις ερωτικές σχέσεις θα συμβάλει θετικά στην μείωση και αποφυγή όμοιων καταστάσεων (Lewis & Fremouw, 2001). Ας δούμε όμως αναλυτικότερα πως το κάθε χαρακτηριστικό επηρεάζει την πιθανότητα ανάπτυξης θυματοποίησης ανάμεσα στους εραστές.

Φύλο

Από μελέτες διαφαίνεται ότι το φύλο αποτελεί σημαντικό παράγοντα βίας στις ερωτικές σχέσεις. Συγκεκριμένα, ο Bograd (1990) υποστήριξε ότι η βία στις ερωτικές σχέσεις ορίζεται ως θέμα φύλου. Επιπρόσθετα μελέτες αναδεικνύουν τη βία να αφορά συχνότερο φαινόμενο στις γυναίκες. Συγκεκριμένα η θυματοποίηση των γυναικών είναι περίπου δυο φορές μεγαλύτερη από αυτή των ανδρών, ενώ ο τραυματισμός που δέχονταν οι γυναίκες είναι τρεις φορές μεγαλύτερος από αυτόν που δέχονταν οι άνδρες (Macepeace, 1986). Η χρήση βίας από την πλευρά των αντρών εναπόκειται στο χειρισμό και τη χειραγώγηση

του θύματος σε αντίθεση με τις γυναίκες που χρησιμοποιούν τη βία ως μέτρο προσωπικής άμυνας (Jackson, 1999).

Σύμφωνα με μετρήσεις οι γυναίκες είναι αυτές που αρκετές φορές αρχίζουν τη βία στις ερωτικές σχέσεις παρά οι άντρες. Αρκετές μελέτες αναδεικνύουν ότι οι γυναίκες είναι το ίδιο βίαιες με του άντρες όσον αφορά την έκφραση φυσικής – σωματικής βίας, ενώ μερικές φορές παρουσιάζονται βιαιότερες από τους άντρες (Lewis & Fremouw, 2001).

Συμπληρωματικά με τα πιο πάνω μελέτες παρουσιάζουν τη βία εντός της σχέσης να αποτελεί αμφίδρομο παράγοντα αφού άνδρες και γυναίκες αναλαμβάνουν το ρόλο του θύτη και του θύματος με την ίδια συχνότητα (Folette & Alexander, 1992).

Ενδεχομένως να μην μπορούμε να ορίσουμε με απόλυτη σιγουριά ποιο από τα δυο φύλα θυματοποιείται εντονότερα στο δυτικό κόσμο. Το μόνο σίγουρο είναι πως η θυματοποίηση από φυσική βία είναι ισχυρότερης μορφής και προκαλεί περισσότερο πόνο στις γυναίκες (Foshee, 1996). Επιπρόσθετα έρευνες στη συντριπτική πλειοψηφία τους δείχνουν τη γυναίκα ως συχνότερο θύμα φυσικής και σεξουαλικής κακοποίησης (Dobash & Dobash 2004). Χρειάζεται λοιπόν, περισσότερη διερεύνηση του συγκεκριμένου σημείου.

Στις δυτικές κοινωνίες και ιδιαίτερα στην Κύπρο, οι ρόλοι των δυο φύλων είναι κοινωνικά καθορισμένοι, με τον άνδρα να κατέχει τη θέση του ισχυρού (Γεωργίου, 2005). Έτσι η παραδοχή της κακοποίησης των ανδρών από την πλευρά των γυναικών, θα αποτελούσε ντροπιαστικό – υποτιμητικό παράγοντα. Είναι λοιπόν χρήσιμο να διερευνηθεί η σχέση σεξουαλικής κακοποίησης και φύλου απαλύνοντας κοινωνικά καθορισμένα πρότυπα και επιρροές.

Ηλικία

Η θυματοποίηση του ατόμου στα πλαίσια της σχέσης χωρίς την ύπαρξη γάμου στη διεθνή βιβλιογραφία καλείται Dating Violence και προσδιορίζεται ηλικιακά από 15 έως 26 ετών. Αν και αρχικά φάνηκε ότι η ηλικία αποτελούσε ισχυρό παράγοντα πρόβλεψης της βίας στις ερωτικές σχέσεις, έπειτα διαπιστώθηκε ότι ο παράγοντας αυτός οφείλονταν στο γεγονός της ανάπτυξης του ατόμου. Μεγαλώνοντας ηλικιακά πολλαπλασιάζονται και οι σχέσεις στις οποίες το άτομο εμπλέκεται. Ο πολλαπλασιασμός των σχέσεων συνεπάγεται την αύξηση των πιθανοτήτων θυματοποίησης σε κάποια από αυτές (Foshee, Linder, MacDougall & Bangdiwala, 2001). Αντιλαμβανόμαστε λοιπόν ότι η ηλικία θα αποτελέσει

σημαντικό παράγοντα ορισμού του δείγματος της έρευνας. Με την έννοια ότι μεγαλύτερα άτομα ενδέχεται να έχουν θυματοποιηθεί σε κάποια από τις σχέσεις τους.

Φυλή

Η παρούσα μελέτη εστιάζει στη θυματοποίηση ανάμεσα σε Κύπριους, χωρίς να προσπαθεί να εξετάσει σχέσεις μεταξύ Κύπριων και άλλων φυλών ή εθνικοτήτων. Ο λόγος περιορισμού των φυλετικών δημογραφικών στοιχείων του δείγματος, οφείλεται στον τρόπο πρόσληψης και ορισμού της βίας από κάθε φυλή. Στόχος είναι να κρατηθούν σταθεροί οι πολιτισμικοί παράγοντες που ενδέχεται να επιφέρουν μεταβολές στο δείγμα, το οποίο θα συσταθεί με βάση τις ερωτικές σχέσεις ανάμεσα σε Κύπριους.

Ο λόγος συνοψίζεται στο ότι σύμφωνα με μελέτες έχει βρεθεί ότι, η εθνική ταυτότητα του ατόμου καθώς και η φυλή από την οποία προέρχεται αποτελούν ενδεχόμενο παράγοντα αποδοχής ή μη της βίας. Έτσι η χώρα προέλευσης του ατόμου αποτελεί σημαντικό παράγοντα αντίδρασης, ανοχής αλλά και προσπάθειας για διέξοδο από τη βία στην οποία το άτομο εμπλέκεται (Overstreet & Quinn, 2013).

Για παράδειγμα σε έρευνα που διεξάχθηκε στην Αμερική φάνηκε να θυματοποιούνται συχνότερα στις ερωτικές τους σχέσεις οι Αφροαμερικανοί, ακολουθούν οι Λατίνοι και τελευταίοι οι Λευκοί (Foshee, Linder, MacDougall & Bangdiwala, 2001). Βεβαίως τα πιο πάνω ευρήματα προκύπτουν σε σχέσεις όπου οι συμμετέχοντες είναι όμοιας φυλής. Κατανοούμε λοιπόν ότι με βάση διαπολιτισμικές μελέτες η κατανόηση της βίας στα πλαίσια της κάθε κοινωνίας διαφέρει. Έτσι η φυλή από την οποία κατάγεται το άτομο αποτελεί ικανή συνθήκη ορισμού της βίας αλλά και ενοχοποίησης ή απενοχοποίησής της (Few & Rosen 2005).

Συνεπώς το εργαλείο μέτρησης της βίας στις ερωτικές σχέσεις πρέπει να είναι ευαίσθητο και σαφές και να επικεντρώνεται προς μια φυλή ή εθνικότητα μόνο, στην οποία η βία κατανοείται με ένα συγκεκριμένο τρόπο.

Ως αποτέλεσμα αυτού, η βία στην Κυπριακή κοινωνία γίνεται κατανοητή μέσα από ένα δυσπρόστατο πεδίο ορισμού. Στις παραδοσιακές οικογένειες επικρατούσε η αντίληψη του άνδρα «αφέντη» ο οποίος οφείλει να επιβάλλεται στην γυναίκα και να τη χειραγωγεί (Γεωργίου, 2005) ακόμη και μέσω βίας. Από την άλλη η θρησκευτική προσέγγιση αντιτίθεται στην οποία μορφή βίας (Καινή διαθήκη, 2002). Με βάση τα πιο πάνω αλλά και τις γενικότερες προσπάθειες που γίνονται από κρατικούς και μη φορείς (ΚΕΘΙ, 2000·

Τσιριγώτη, Πετρουλάκη & Ντιναπόγιας, 2011· Σύνδεσμος για την πρόληψη και την αντιμετώπιση της βίας στην οικογένεια, 2013· Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων, 2013) η βία στην Κυπριακή κοινωνία του σήμερα είναι κατακριτέα και αναφέρεται τόσο σε φυσική, σεξουαλική όσο και σε ψυχολογική (Αστυνομία Κύπρου, 2008· 2009· 2011· 2012).

Σημαντικό είναι να σημειωθεί ότι η Κύπρος λόγω της μικρής και συνεκτικής κοινωνίας, ενδέχεται να παρουσιάζει υψηλά επίπεδα εθνοκεντρικών τάσεων. Το πιο πάνω συμπέρασμα προκύπτει ως αποτέλεσμα του ότι η Δύση θεωρείται από τους δυτικούς το κέντρο της γης, έχοντας ως αποτέλεσμα τη μείωση της οντότητας άλλων φυλών (Στενού, 1998) και την ανάπτυξη ξενοφοβικών τάσεων.

Σύμφωνα με τα πιο πάνω και λαμβάνοντας υπόψη ότι οικονομικές πιέσεις αποτελούν παράγοντα συγκρούσεων στη σχέση ενδεχομένως η χρηματοπιστωτική κρίση που λαμβάνει χώρα αυτή τη στιγμή στο νησί αλλά και το γεγονός ότι η εποχή μας στιγματίζεται από τον επαναπροσδιορισμό της κυριαρχίας των κρατών, που άπτεται στις σχέσεις εξουσίας, πληθυσμού και εδαφών και διαμορφώνεται στα πλαίσια κάθε κοινωνίας, μεταξύ εσωτερικού και εξωτερικού (Βεντούρα, στο Παύλου & Σκουλαρίκη, 2009), αναμένουμε ότι οι πιο πάνω παράγοντες ενδέχεται να επιδεινώσουν το φαινόμενο της αύξησης του εθνοκεντρισμού που είναι πιθανόν να επιφέρει στις σχέσεις μεταξύ διαφορετικών φυλών ή εθνικοτήτων, κάποια μορφή ανισορροπίας, λαμβάνοντας έντονες διαστάσεις θυματοποίησης.

Για όλους τους πάρα πάνω λόγους, κρίνεται αναγκαίο το δείγμα να αποτελείται από Κύπριους και μόνο.

Μορφωτικό επίπεδο

Από μελέτες προκύπτει ότι το κοινωνικοοικονομικό επίπεδο παρουσιάζει αρνητική στατιστική συσχέτιση με την ανάπτυξη θυματοποίησης στις ερωτικές σχέσεις τόσο σε άνδρες όσο και σε γυναίκες (Lewis & Fremouw, 2001). Ομάδες χαμηλού κοινωνικοοικονομικού επιπέδου είναι πιο επιρρεπής ως προς την πιθανότητα θυματοποίησης. Καθώς το συγκεκριμένο πλαίσιο της Κύπρου υφίσταται οικονομική κρίση θεωρήθηκε καλό στη συγκεκριμένη μελέτη να εξεταστεί το μορφωτικό επίπεδο που συνδέεται άμεσα με το κοινωνικό κομμάτι του ατόμου. Από μελέτες φάνηκε ότι η δομή της οικογένειας επηρεάζει τη θυματοποίηση του ατόμου (Lewis & Fremouw, 2001)

Συσχέτιση αναπτύχθηκε ανάμεσα στη σεξουαλικότητα των κοριτσιών και το πρότυπο πατρικής φροντίδας (DelPriore & Hill, 2013). Οι πιο πάνω ιδέα στηρίζεται στο γεγονός ότι οι σχέσεις που το παιδί αναπτύσσει με τους γονείς κατά την παιδική ηλικία σχετίζονται με τον τρόπο που το άτομο συνάπτει ερωτικούς δεσμούς στην ενήλική ζωή (Raeburn, 2014). Ως εκ τούτου θα εξεταστεί και το μορφωτικό επίπεδο των γονέων.

Τύπος σχέσεις – Διάρκεια σχέσης

Ο βαθμός εμπλοκής των ατόμων στη σχέση και η αίσθηση της σοβαρότητας που λαμβάνει μια σχέση αποτελεί παράγοντα ανάπτυξης βίας εντός του ζευγαριού. Συγκεκριμένα όσο σοβαρότερα εμπλέκονται οι εραστές σε μια σχέση τόσο αυξάνεται η βία που εξασκεί το ένα άτομο στο άλλο (Lewis & Fremouw, 2001). Η συμμετοχή του ατόμου σε μια σχέση μακράς διάρκειας στην οποία το άτομο δεσμεύεται σε σοβαρό βαθμό με το άλλο άτομο δεν προστατεύει το άτομο έναντι της βίας που ενδέχεται να του ασκηθεί αντίθετα όταν το άτομο εμπλέκεται σε μια σοβαρή – σταθερή σχέση αυξάνεται και ο βαθμός επικινδυνότητας με την έννοια ότι όσο πιο σοβαρή και μεγαλύτερης διάρκειας είναι η σχέση τόσο μεγαλύτερη είναι και η πιθανότητα θυματοποίησης (Arias, Somios & O'Leary, 1987 · Marcus & Swett, 2003)

Ερωτικές σχέσεις, Ζήλια και Κοινωνικά Μέσα

Αν δεχτούμε ότι ο πόθος για διαπροσωπική συνένωση αποτελεί την πιο ισχυρή ορμή στον άνθρωπο, κρατώντας κατ' αυτό τον τρόπο την ανθρώπινη φυλή, το γένος την οικογένεια, την κοινωνία ενωμένους (Fromm, 1956), τότε κατανοούμε γιατί ο έρωτας έχει την ιδιότητα να παράγει στο άτομο το συναίσθημα της σημαντικότητας, με την έννοια της ανάπτυξης θετικών συναισθημάτων προς τον εαυτό, ως αποτέλεσμα επιλογής από τον άλλο εραστή. Πιο αναλυτικά, αναπτύσσεται θετική Αυτοεικόνα του ίδιου του ατόμου, ως επακόλουθο της επιλογής του από τον εραστή, ο οποίος καθίσταται σημαντικός για τον πρώτο. Συμπληρωματικά αλλά αντίθετα με τα πιο πάνω η αδιαφορία προκαλεί συναισθήματα ζήλιας (Duck, 2007).

Ορίζοντας τη ζήλια στον Κυβερνοχώρο

Η ζήλια θα μπορούσε να περιγραφεί ως το αρνητικό συναίσθημα που το άτομο βιώνει όταν ο σύντροφος του ανοίγεται έξω από τη σχέση. Ενδέχεται να λαμβάνει πολλαπλές μορφές όπως κτητικότητα, αποκλειστικότητα, εγωκεντρικότητα, ανταγωνισμού και τρόμου. Δε φανερώνει σε καμία περίπτωση όμως τη δύναμη της αγάπης και του

ενδιαφέροντος του ενός εραστή προς τον άλλο, αλλά συνοψίζεται στις διαφορές φύλου. Με τους άντρες να τη βιώνουν ως απότοκο της προσωπικής τους ανεπάρκειας και μειωμένης αυτοεκτίμησής και τις γυναίκες ως αποτέλεσμα της εξάρτησής τους από την ερωτική σχέση (Duck, 2007).

Η ζήλεια αφορά ένα δυσάρεστο συναίσθημα που προκαλεί στο άτομο άγχος, φόβο και δυσπιστία επιφέροντας τάση για παρακολούθηση του άλλου εραστή (Knobloch, Solomon & Cruz, 2001). Η ανάπτυξη των Κοινωνικών Μέσων έχει ως απότοκο και την ανάπτυξη της παρακολούθησης εντός του πλαισίου της σχέσης. Πιο ειδικά όσον αφορά το Facebook σχεδόν τα 2/3 των εραστών παρακολουθούν το προφίλ του συντρόφου τους (Pemppek, Yermolayeva & Calvert, 2009), αισθανόμενοι ζήλια, που πολλές φορές αγγίζει τα όρια της παθολογίας (Mullen & Maack, 1985).

Συνεπώς ο κυβερνοχώρος τροφοδοτεί έναν αποδεκτό τρόπο παρακολούθησης μεταξύ των εραστών, ως αποτέλεσμα της δημοσιοποίησης και έκθεσης δεδομένων της καθημερινότητας του ατόμου. Πιο ειδικά τα Κοινωνικά Μέσα και η δυνατότητα ωραιοποιημένης προβολής του ατόμου εντείνει συναισθήματα κτητικότητας και ζήλιας.

Κοινωνικά Μέσα και η Κοινωνία της Πληροφορίας

Η Κοινωνία της Πληροφορίας είναι μια μορφή κοινωνίας η οποία παράγει και διαχειρίζεται μεγάλο όγκο πληροφοριών, επιφέροντας έτσι σημαντικές μεταβολές στους όρους επικοινωνίας, τη συμβολική παραγωγή, τη χωροχρονική οργάνωση της κοινωνίας, την ανάδυση μιας νέας οικονομίας βασισμένης στην παροχή και χρήση πληροφοριών και τέλος στον καταμερισμό της εργασίας (Κάλλας, 2006). Ευρύτερα είναι ένας νέος τρόπος κοινωνικής ύπαρξης, στον οποίο υπάρχει οργανωμένη παραγωγή, αποθήκευση, ανάκτηση και χρήση πληροφορίας. Σε αυτή την νέα τάξη πραγμάτων εμφανίζονται και δημιουργούνται δίκτυα τα οποία παράγουν μια δικτυωμένη κοινωνία, εντός της οποίας συσσωρεύονται και αναπαράγονται θεσμοί από την ήδη υπάρχουσα. Αποτέλεσμα αυτής της αλλαγής σε μακροσκοπικό επίπεδο είναι η γενικότερη αναδιαμόρφωση των θεσμών που διέπουν την κοινωνία σε πολιτικό, οικονομικό και πολιτισμικό επίπεδο. Ενώ σε μικροσκοπικό και μεσοσκοπικό επίπεδο επιφέρει αλλαγές στο οικογενειακό περιβάλλον και σε κάθε άτομο ξεχωριστά (Pinter, 2006).

Ορίζοντας τον κυβερνοχώρο

Το διαδίκτυο αφορά ένα μέσο το οποίο αναπτύσσεται στα πλαίσια της Κοινωνία της Πληροφορίας αλλάζοντας έτσι τους όρους της υπάρχουσας κοινωνίας, διαμορφώνοντας μια νέα τάξη πραγμάτων, στην οποία ο άνθρωπος καλείται να προσαρμοστεί.

Ένας σύντομος ορισμός του κυβερνοχώρου ή αλλιώς διαδικτύου, είναι η σύγκληση όλων των υπολογιστών και των τηλεπικοινωνιακών δικτύων μέσω ενός κοινού πρωτόκολλου μεταφοράς πληροφοριών και δεδομένων (Κουρτή, 2003). Αφορά ένα ιδεατό μοντέλο (Αβούρης, 2000) που συγκροτείται σε ένα νοητικό χώρο στον οποίο συνδέονται μεταξύ τους δίκτυο, λογισμικό και χρήστες, που έχουν ως απότοκο τη δημιουργία μιας «κυβερνό – κουλτούρας» αποτελούμενης από μηχανές και ανθρώπινη κοινωνικότητα (Bell, 2001). Σύμφωνα με τη θεωρία της Κυβερνητικής (Wiener, 1948) η οποία δέχεται την επικοινωνία ως κομμάτι του ελέγχου και αντίστροφα, ο κυβερνοχώρος, αποτελεί ένα ελεγχόμενο μέσο επικοινωνίας. Είναι σημαντικό να κατανοήσουμε την κοινωνική πλευρά του και ως εκ τούτου την τοποθέτησή του, ανάμεσα στα νέα μέσα επικοινωνίας. Πολύ χαρακτηριστικό είναι ότι ο εφευρέτης του κυβερνοχώρου Tim Berners – Lee, αξιολογεί το δημιούργημά του, περισσότερο ως κοινωνικό παρά ως τεχνολογικό κατασκεύασμα (Κουρτή, 2003).

Ως αποτέλεσμα των πιο πάνω η επικοινωνία μεταξύ των ατόμων εδραιώνεται και αναπτύσσεται και εντός των πλαισίων του κυβερνοχώρου με επακόλουθο την επίδρασή ή καλύτερα την επέκταση από την «εικονική» ζωή, στην «πραγματική» και αντίστροφα.

Αν δεχτούμε όμως αυτή τη μετάβαση του «εικονικού» εαυτού στον «πραγματικό» τότε, με πιο τρόπο υπερνικάνται το εμπόδιο της φυσικής υπόστασης του ατόμου; Ο άνθρωπος αποτελείται από μυαλό και σώμα, το διαδίκτυο του δίνει τη δυνατότητα να ταξιδέψει μόνο νοητικά, αφού το σώμα του παραμένει καθηλωμένο μπροστά από την οθόνη του υπολογιστή. Με βάση λοιπόν αυτή την προοπτική αναπτύσσεται το ερώτημα κατά πόσο μπορούμε να δεχτούμε την ύπαρξη μιας νέας κοινωνίας. Η Κοινωνία της Πληροφορίας μας προσφέρει σχέσεις ασώματες, άυλες οι οποίες απορρίπτουν την προσωπική, φυσική επαφή.

Ωστόσο μεγάλο μέρος των οπαδών του διαδικτύου πιστεύουν πως το διαδίκτυο επιφέρει την ισότητα καταρρίπτοντας τις κοινωνικές δομές και προβάλλοντας μια ωραιοποιημένη ταυτότητα. Είναι όμως αυτή η νέα κοινωνία υπαρκτή ή μήπως ένα σύνολο στο οποίο καθένας από εμάς μπορεί να κατακερματίσει την ταυτότητα του σε διαφορές προσωπικότητες που στην ουσία δεν του ανήκουν στο έπακρο;

Ως αποτέλεσμα των πιο πάνω καταλήγουμε στην θεώρηση ότι η κοινωνία αλλάζει και γίνεται ατομικοκεντρική. Το άτομο εκδηλώνει μια κουλτούρα ναρκισσισμού, στρέφεται προς τον εαυτό του και αντιμετωπίζει δυσκολία στο να δημιουργήσει σχέσεις και δεσμούς. Το διαδίκτυο έρχεται να καλύψει αυτό το κενό αναπτύσσοντας σχέσεις, όχι όμως δεσμούς (Mann, 2000). Για παράδειγμα οι νέοι του σήμερα μέσα από τη δυνατότητα που τους παρέχεται για επικοινωνία μέσω μηχανών απομακρύνονται μεταξύ τους αφού η προσωπική επαφή αντικαταστάθηκε από το τηλέφωνο, και το τηλέφωνο τώρα πια από το απρόσωπο μήνυμα. Ίσως η τεχνολογία να μην ευθύνεται για την απομάκρυνσή, ούτε και η κοινωνία των δικτύων που έχει συσταθεί, μα ο τρόπος ζωής, οι γρήγοροι ρυθμοί που επιβάλλουν πολλές ασχολίες ταυτόχρονα κατακερματίζοντάς το άτομο. Ο άνθρωπος λοιπόν όντας κοινωνικό ον προσπαθεί να βρει την ευκαιρία να κοινωνικοποιηθεί ακόμα και αν αυτό θα γίνει παράλληλα με άλλες ασχολίες. Τα δίκτυα λοιπόν, προσφέρουν αυτή τη δυνατότητα και αυτός την αξιοποιεί άλλοτε σωστά και άλλοτε λανθασμένα, δημιουργώντας κατ' αυτό τον τρόπο το λεγόμενο φαινόμενο του «καθημερινού εγώ» (Sunstein, 2002). Το άτομο επιλέγει να διαβάσει μόνο ότι επιθυμεί περιορίζοντας κατά αυτό τον τρόπο την ελευθερία του λόγου.

Αντίθετα με τα πιο πάνω οι διαδικτυακές κοινωνικές ομάδες αποτελούν «μικρογραφία δημόσιων σφαιρών» οι οποίες κατά τον Preston (2001) δεν μπορούν να μεταβάλουν τις υπάρχουσες κοινωνικές δομές. Η πιο πάνω άποψη αντιτίθεται στο ρεύμα του διαδικτυακού – ακτιβισμού ο οποίος ενεργοποιείται και γίνεται γνωστός διαμέσου του διαδικτύου επιφέροντας ισχυρότερες μεταβολές από ότι στη μη – διαδικτυακή του διάσταση (McCaughey & Ayers, 2003). Στην παρούσα μελέτη εξετάζονται οι επιπτώσεις των Κοινωνικών Μέσων στις ερωτικές σχέσεις του ατόμου. Αν λοιπόν δεχτούμε την άποψη του Preston (2001) δεν αναμένουμε σημαντικές μεταβολές. Αναμένουμε λοιπόν ότι το άτομο δεν θα θυματοποιείται στην «πραγματική» ζωή ως αποτέλεσμα της εικονικής του δράσης. Λαμβάνοντας όμως υπόψη την γενικότερα αναδιάρθρωση και τη δημιουργία μιας νέας τάξης πραγμάτων στο ευρύτερο κοινωνικό - επικοινωνιακό πλαίσιο αναμένουμε σημαντικές και έντονες διαφοροποιήσεις, που άπτονται στον επηρεασμό που δεχόμαστε από τα κοινωνικά δίκτυα, με την έννοια της ηθικοκοινωνικής και συμπεριφορικής εξέλιξης του ατόμου εντός αυτού του πλαισίου (Christakis & Fowler, 2009).

Συνεπώς, ο κυβερνοχώρος ανάγεται σε ένα κοινωνικό μοτίβο στο οποίο οι δομές της επικοινωνίας συνεχίζουν να υφίστανται τροποποιώντας την κοινωνική πραγματικότητα και μετατρέποντας την σε ένα πιο σύνθετο πλαίσιο.

Για όλα τα πιο πάνω το διαδίκτυο καθίσταται ένα ιδιαίτερα ενδιαφέρον πλαίσιο μελέτης, λόγω των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών του καθώς και λόγω των αλλαγών που επιφέρει στους ρόλους, τα άτομα αλλά και τις κοινωνικές δομές. Αποτελεί λοιπόν μια ψηφιδωτή κοινωνική μορφή μιας παγκόσμια «ιστό – κουλτούρας» στην οποία η πραγματικότητα ορίζεται δυναμικά και τα σύμβολα αναπαριστούν εμπειρίες (Castells, 1998). Ως αποτέλεσμα του πιο πάνω η διαδικτυακή ταυτότητα είναι πολυσυλλεκτική αφού ταυτόχρονα εμπερικλείει τόσο το πραγματικό όσο και το δυναμικό στοιχείο, ένα στοιχείο το οποίο οργανώνεται κατά βάση τεχνολογικά, αλλά αναπτύσσεται κοινωνικά διαμέσου των πληροφοριών, των αναπαραστάσεων και της εμπλοκής των ατόμων με άλλους (Castells, 2001). Έτσι η έμφαση δίνεται στη φύση του μέσου αφού αν και «εικονικό» ζει και αναπτύσσεται διαμέσου πραγματικών συμπεριφορών, κατασκευάζοντας έτσι την πραγματικότητα, την κοινωνία και τον ίδιο τον εαυτό (Δεμερτζής, 2000).

«Εικονικός» κόσμος «Πραγματικές» συμπεριφορές

Η επικοινωνία στο διαδίκτυο καθίσταται τεχνολογικά διαμεσολαβούμενη. Τα άτομα εκφράζουν κοινωνικά την ταυτότητά τους σε ένα άυλο χωροχρόνο, εδραιώνοντας ή απορρίπτοντας σε αρκετές των περιπτώσεων άτομα και καταστάσεις, δημιουργώντας έτσι μια νέα κοινωνική «εικονική» πραγματικότητα που όμως εμπίπτει σε «πραγματικές» συμπεριφορές, εμπειρίες και καταστάσεις.

Είναι ένας χώρος ο οποίος επιτρέπει την κοινωνική αλληλεπίδραση με «γενικευμένο άλλο» (Mead, 1934), το κοινωνικό περιβάλλον δηλαδή, που ορίζει τη συμπεριφορά του ατόμου και κατευθύνει τη δράση του προς την αποδοχή. Μια αφηρημένη με άλλα λόγια κατασκευή στο μυαλό του ατόμου, που του προσφέρει συνολική και γενικευμένη αίσθηση της πραγματικότητας μέσα στην οποία καλείται να δράσει, αναπτύσσοντας παράλληλα σχέσεις με τους «σημαντικούς άλλους» (Mead, 1934) όπως κοινωνικές ομάδες, φίλους, οικογένεια, παρέχοντας ταυτόχρονα τη δυνατότητα για τη «διαχείριση των εντυπώσεων». Σύμφωνα με τον Goffman (1959) το ζητούμενο σε κάθε πράξη επικοινωνίας είναι η «διαχείριση των εντυπώσεων» καθώς και ο «ορισμός της κατάστασης». Στην πρώτη περίπτωση αναφερόμαστε σε όλα αυτά που δίνονται αλλά και σε όλα αυτά που προδίδονται από το άτομο ορίζοντάς το. Το βασικό σημείο λοιπόν στην επικοινωνία είναι ο τρόπος που το άτομο διαχειρίζεται όλες αυτές της πληροφορίες συγκροτώντας κατ' αυτόν τον τρόπο την εικόνα του εαυτού του. Στην δεύτερη περίπτωση το άτομο προσπαθεί να ορίσει τη συμπεριφορά του άλλου με τέτοιο τρόπο που να του παρέχονται οι απαραίτητες πληροφορίες με στόχο να κατανοήσει τα προσδοκώμενα από τον άλλον.

Αυτές οι βασικές αρχές επικοινωνίας μεταφέρονται και στα Κοινωνικά Μέσα, ωστόσο το διαδίκτυο παρέχει τη δυνατότητα στο άτομο να διαχειρίζεται με περισσότερη ευκολία τις εντυπώσεις, αφού αυτά που προδίδονται είναι αυτά που το ίδιο το άτομο επιλέγει να δώσει. Το άτομο έχει τη δυνατότητα να επιλέξει με περισσότερη προσοχή τις εντυπώσεις (Wallace, 1999) δημιουργώντας μια πιο ελκυστική ταυτότητα και μια πιο αγαπητή αυτοεικόνα. Είναι κατ' ακρίβεια ένα «παιχνίδι πληροφόρησης» που ενέχει διεργασίες αποκάλυψης και απόκρυψης στοιχείων (Goffman, 1959) με στόχο την κατασκευή και την επεξεργασία του ίδιου του εαυτού (Giddens, 1991).

Ως αποτέλεσμα αυτού ένα προφίλ στα Κοινωνικά Μέσα ή αλλιώς στις ιστοσελίδες κοινωνικής δικτύωσης, όπως είναι για παράδειγμα το Facebook, δεν αποτελεί απλά την προέκταση του εαυτού στα Κοινωνικά Μέσα και στον χώρο του διαδικτύου. Σε πολλές περιπτώσεις υποδηλώνει και την ωραιοποίηση του εαυτού διαμέσου κολακευτικών φωτογραφιών. Αποτελεί λοιπόν έναν χώρο στο οποίο το άτομο μπορεί να διαχειριστεί και να τροποποιήσει την ταυτότητα του, με τέτοιο τρόπο που να μην γίνει αναφορά σε παραπλανητική εξαπάτηση αλλά σε πειραματισμό με τον υφιστάμενο εαυτό (Turkle, 1995· Wallace, 2001). Έτσι το άτομο στις ιστοσελίδες κοινωνικής δικτύωσης αλλά και γενικότερα στον κυβερνοχώρο είναι σαν να φορά μια προστατευτική μάσκα που του επιτρέπει να αποκαλύπτει ευκολότερα τον επιθυμητό του εαυτό (Peace, 2000· Kollock & Smith, 1999). Το ζήτημα που τίθεται σε αυτό το σημείο είναι κατά πόσο στον «εικονικό» κόσμο το άτομο είναι πραγματικά ελεύθερο και απαλλαγμένο από την κοινωνική επιρροή και τις αναπαραστάσεις που του δημιουργούνται στον «πραγματικό» κόσμο.

Ορίζοντας τις ιστοσελίδες κοινωνικής δικτύωσης και το Facebook

Οι ιστοσελίδες κοινωνικής δικτύωσης επιτρέπουν και εξυπηρετούν τη μεταφορά του εαυτού σε έναν άλλο χώρο στον οποίο η υλική διάσταση δεν υφίσταται και τα χρονικά όρια αμβλύνονται. Η απεικόνιση του εαυτού στα Κοινωνικά Μέσα συγκροτείται διαμέσου δημόσιων ή ημιδημόσιων προφίλ, τα οποία επιτρέπουν στους χρήστες και τους «φίλους» να επεξεργάζονται και να μαθαίνουν πληροφορίες για το ίδιο το άτομο. Ταυτόχρονα το ίδιο το άτομο ψάχνει και πληροφορείται για τις ζωές των ατόμων που «συνδέονται» μαζί του (Boyd & Ellison, 2007). Ωστόσο, όπως προαναφέρθηκε, οι συνδέσεις με άλλα άτομα δεν αποτελούν πραγματικές σχέσεις (Christakis & Fowler, 2009), στην ουσία αναφέρονται σε κοινωνικές αλληλεπιδράσεις με τον «γενικευμένο άλλο» και όχι σε ουσιαστικούς δεσμούς με τον «συγκεκριμένο άλλο». Ως αποτέλεσμα αυτού οι ιστοσελίδες κοινωνικής δικτύωσης επεκτείνουν και επαναπροσδιορίζουν την έννοια του φίλου, ενώ παράλληλα

προωθούν τη γνωστοποίηση προσωπικών συμβάντων δια μέσου συμβόλων (Christakis & Fowler, 2009). Παραδείγματος χάρη η γνωστοποίηση μιας νέας ερωτικής σχέσης με το σύμβολο της καρδιάς και την αναφορά «σε σχέση» δίπλα από την οικογενειακή κατάσταση του ατόμου.

Το Facebook είναι μια ιστοσελίδα κοινωνικής δικτύωσης στην οποία το άτομο μεταφέρει τον εαυτό του σ' ένα δυνητικό περιβάλλον στο οποίο δρα και κοινωνικοποιείται, αναπτύσσοντας ασώματες σχέσεις.

Ορίζοντας τις ερωτικές σχέσεις στον κυβερνοχώρο

Οι ανθρώπινες σχέσεις δομούνται και στηρίζονται σε πολλούς παράγοντες και δεν είναι μονάχα αποτέλεσμα συμπάθειας ή στάσης προς ένα άλλο άτομο. Η κοινωνία προδιαγράφει και καθορίζει τις σχέσεις μας. Ορίζει τον τρόπο συμπεριφοράς μας, κατευθύνει την σκέψη και την δράση μας εντός των πλαισίων των σχέσεων μας (Duck, 2007).

Έτσι λοιπόν ο έρωτας είναι μια «πιο βαθιά ανάγκη του ανθρώπου, να ξεπεράσει τη χωριστή του ύπαρξη, να ξεφύγει από τη φυλακή της μόνωσής του» (Fromm, 1956). Δεν είναι μονάχα αποτέλεσμα σεξουαλικών ορμών και άρα φυσικής υπόστασης αλλά στις περισσότερες των περιπτώσεων αναφερόμαστε σε ένα συνδυασμό των ψυχοσωματικών διεργασιών του ατόμου, αφού μετέχει τόσο με την φυσική – σωματική του υπόσταση όσο και με την ψυχική – νοητική του θέση. Με βάση τα πιο πάνω μπορούμε να κατανοήσουμε ότι ανεξαρτήτως ύλης και σώματος ο κυβερνοχώρος έχει τη δυνατότητα να επηρεάζει και να προωθεί την ανάπτυξη των ερωτικών σχέσεων.

Έτσι η ύπαρξη των κοινωνικών δικτύων επηρεάζει τη σύσταση των ερωτικών σχέσεων καθώς και τους δεσμούς μεταξύ των συντρόφων (Junco, 2012). Οι κυβερνο –σχέσεις λοιπόν αν και διαφέρουν από τις συμβατικές, λόγω της απουσίας του σώματος, είναι καθόλα υπαρκτές (Batinić, Reips & Bosnjak, 2002), αφού γίνεται μια προσπάθεια γνωριμίας του άλλου σε βάθος, ανταλλάσσοντας πληροφορίες και αυτοαποκαλύπτοντας στοιχεία για τον εαυτό με στόχο τη «διαχείριση των εντυπώσεων» και τον εντυπωσιασμό του άλλου.

Προκύπτει ότι τα κοινωνικά δίκτυα επιτρέπουν στο άτομο την κοινωνικοποίηση σε πολλαπλά επίπεδα αυξάνοντας τις δυνατότητες γνωριμίας με κάποιο άλλο άτομο. Επιβεβαιώθηκε ότι φοιτητές χρησιμοποιούσαν το Facebook με στόχο τη γνωριμία και δημιουργία ερωτικής σχέσης (Christakis & Fowler, 2009). Φαίνεται λοιπόν ότι ο έρωτας

επηρεάζεται από τη διαμεσολάβηση του κυβερνοχώρου και ειδικότερα των Κοινωνικών Μέσων επιφέροντας αρνητικά και άλλοτε θετικά συναισθήματα στο ζευγάρι. Με την αναφορά στα αρνητικά συναισθήματα δίδεται ως παράδειγμα το συναίσθημα της ζήλιας (Utz & Beukeboom, 2011). Σύμφωνα με τον Mob (2010) το κομμάτι μας το οποίο παρουσιάζεται εικονικά, συμβάλει με συναισθηματικά κριτήρια στην δημιουργία συναισθημάτων κτητικότητας και ζήλιας ανάμεσα στους εραστές.

Πιο ειδικά το Facebook και ο σχεδιασμός του επηρεάζουν συναισθηματικά τους χρήστες. Η κυβερνο-ταυτότητά και ο τρόπος παρουσίασης εντείνει συναισθήματα κτητικότητας και ζήλιας. Ως αποτέλεσμα αυτού η δημόσια επίδειξη της σχέσης έχει τεράστια σημασία για το πώς το άτομο απεικονίζει τη σημαντικότητά της (Bowe, 2010).

Παρούσα μελέτη

Λαμβάνοντας σοβαρά υπόψη τα πιο πάνω, κρίνεται ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα η μελέτη του φαινομένου της επίδρασης, που ασκείται από τα Κοινωνικά Μέσα, ως προς τις ερωτικές σχέσεις. Τείνεται το ζήτημα, εάν αυτή η επίδραση έχει ως απότοκο, τη δημιουργία θυματοποίησης στο ζευγάρι, ως αποτέλεσμα πάντοτε, της συνεχούς έκθεσής του στον κυβερνοχώρο.

Τέλος, η παρούσα μελέτη φιλοδοξεί να καλύψει ένα μεγάλο κενό στη βιβλιογραφία, αφού παρόμοιες μελέτες δεν έχουν διεξαχθεί. Συγκεκριμένα όπως προαναφέρθηκε και κατά την εισαγωγή στη διεθνή βιβλιογραφία μέχρι αυτή τη στιγμή δεν έχει διερευνηθεί το φαινόμενο της σχέσης μεταξύ των Κοινωνικών Μέσων και της θυματοποίησης του ατόμου, η συγκεκριμένη μελέτη φιλοδοξεί να καλύψει αυτό το κενό και ταυτόχρονα να εξετάσει εάν ο «εικονικός» εαυτός του ατόμου ενδέχεται ν' αποτελεί λόγο θυματοποίησης του «πραγματικού» εαυτού του ατόμου από τον ερωτικό του σύντροφο

ΜΕΘΟΔΟΣ

Συμμετέχοντες

Όπως προαναφέρθηκε η θυματοποίηση που εξετάζεται στην παρούσα μελέτη αφορά έφηβους και νεαρούς ενήλικες, ηλικιών 15 – 26 ετών. Στόχος ήταν η κατασκευή ενός αντιπροσωπευτικού δείγματος, παρόλο που οι συμμετέχοντες έλαβαν μέρος στην έρευνα ηλεκτρονικά. Λαμβάνοντας υπόψη το μέγεθος και την ομοιογένεια του πληθυσμού καθώς και το βαθμό ακρίβειας των συμπερασμάτων που επιδιώκονταν, το δείγμα της παρούσας έρευνας συστάθηκε με 95 % επίπεδο εμπιστοσύνης, περιορίζοντας την πιθανότητα λάθους

στο 7.55% (Raosoft, 2004). Ταυτόχρονα ο βαθμός ακρίβειας των απαντήσεων του υποκειμένου αφορά το 50% (Raosoft, 2004) αν και το εργαλείο αντιστοιχεί σ' ένα σταθμισμένο ερωτηματολόγιο υψηλής αξιοπιστίας και εγκυρότητας (Rodriguez-Franco, Antuna, Lopez- Cepero Borrego, Rodriguez-Diaz, Molleda, Bellerin, & Pineda, 2010) ωστόσο λόγω του ότι μεταφράστηκε στα ελληνικά θεωρήσαμε ότι ενδεχομένως η αξιοπιστία να μην είναι ενδεικνυόμενη για αυτό και δώσαμε χαμηλό βαθμό ακρίβειας των απαντήσεων. Με αυτό ως δεδομένο και τηρουμένων των αναλογιών έλαβαν μέρος 167 άτομα (36 άντρες και 131 γυναίκες) (σχήμα 1).

Το ελάχιστο όριο ηλικίας των συμμετεχόντων ήταν 15 ετών ενώ το μέγιστο 26 ετών. Ο μέσος όρος ηλικίας των συμμετεχόντων ήταν 22 ετών. Με βάση τη διεθνή βιβλιογραφία το όριο ηλικίας της βίας στις ερωτικές σχέσεις περιορίζεται σε ηλικίες 15 με 26 (Rodriguez-Franco et al., 2010).

Για την καλύτερη κατανόηση της βίας στις ερωτικές σχέσεις εξετάσαμε και μια άλλη σειρά χαρακτηριστικών του δείγματος που συλλέχθηκε. Ένα από αυτά αφορούσε το επίπεδο εκπαίδευσης των συμμετεχόντων καθώς και του οικογενειακού τους περιβάλλοντος (πατέρα, μητέρα). Για τους συμμετέχοντες προκύπτει πως το 1.2% (2) των συμμετεχόντων ήταν απόφοιτοι Δημοτικού, το 15% (25) ήταν άτομα που είχαν λάβει μόρφωση Μέσης Εκπαίδευσης, το 46.1% (77) δήλωσε ότι είχε Πανεπιστημιακή κατάρτιση και το 37.1% (62) Μεταπτυχιακές σπουδές. 0.6% (1) δεν θέλησε να δηλώσει το επίπεδο εκπαίδευσης του.

Σχετικά με το μορφωτικό επίπεδο πατέρα το 12.6% (21) των συμμετεχόντων ήταν απόφοιτοι Δημοτικού, το 46.1% (77) ήταν άτομα που είχαν λάβει μόρφωση Μέσης Εκπαίδευσης, το 34.7% (58) δήλωσε ότι είχε Πανεπιστημιακή κατάρτιση και το 5.4% (9) Μεταπτυχιακές σπουδές. 1. 2% (2) δεν θέλησε να τοποθετηθεί.

Κατ' αναλογία το μορφωτικό επίπεδο μητέρας αφορούσε απόφοιτους Δημοτικού σε ποσοστό 11.4% (19), το 50.3% (84) ήταν άτομα που είχαν λάβει μόρφωση Μέσης Εκπαίδευσης, το 34.1% (57) δήλωσε ότι είχε Πανεπιστημιακή κατάρτιση και το 2.4% (4) Μεταπτυχιακές σπουδές. Ενώ το 1.8% (3) δεν θέλησε ν' απαντήσει.

Μια άλλη μεταβλητή αφορούσε τον τύπο σχέσης των συμμετέχοντες (σχήμα 2). Σύμφωνα με τις απαντήσεις τους ο επικρατέστερος τύπος σχέσης τον οποίον τα υποκείμενα δήλωσαν τη δεδομένη στιγμή που έλαβε χώρα η έρευνα και ήταν «σε σταθερή σχέση» με ποσοστό 48.8% (81), ακολουθούσαν όσοι επέλεξαν να είναι «μόνοι» 26.3% (44), ενώ

ανταποκρίθηκε θετικά στον όρο «σε περιστασιακή σχέση» το 13.8% (23). Όσον αφορά τους «αρραβωνιασμένους» αντιστοιχούσε στο 7.2% (12) και οι «παντρεμένοι» στο 2.4% (4). 1.8 % (3) δεν προσδιόρισαν τον τύπο σχέση τους.

Λάβαμε πληροφορίες εκτός από τον τύπο σχέσης και για τη χρονική διάρκεια σχέσης. Η ελάχιστη διάρκεια ήταν 1 μήνας και η μεγαλύτερη 10 χρόνια. Ο μέσος όρος διάρκειας της σχέσης ήταν 2 χρόνια και 1 μήνας.

Τέλος αναφορικά με τα κοινωνικά δίκτυα από την έρευνα φάνηκε ότι επικρατεί σε χρήση το Facebook με ποσοστό 86.2% (144), ακολουθεί το Twitter με 4.2% (7), ενώ Youtube Chanel και Google+ αντιστοιχούν στο 3% (5) η κάθε κατηγορία ξεχωριστά. Επιπρόσθετα με τα πιο πάνω ελέγχτηκε η χρήση των Κοινωνικών Μέσων και από τον σύντροφο με στόχο την βαθύτερη κατανόηση των αποτελεσμάτων. Στη χρήση Κοινωνικών Μέσων από τον σύντροφο ανταποκρίθηκε θετικά το 48.5% (81), αρνητικά το 6.6% (11) ενώ δεν θέλησε να απαντήσει το 44.9% (75).

Εργαλείο

Για τη μελέτη του φαινομένου και την κατανόηση του είδους της θυματοποίησης (φυσική, σεξουαλική, ψυχολογική) στις ερωτικές τους σχέσεις, χρησιμοποιήθηκε ένα δομημένο ερωτηματολόγιο, που αποτελείται από μια σειρά ερωτήσεων που μετρούν τη θυματοποίηση που δέχεται το άτομο. Το συγκεκριμένο ερωτηματολόγιο βασίζεται στο ερωτηματολόγιο που έχει συνταχθεί από τον Straus το 1979 και αφορούσε κλίμακα μέτρησης των συγκρουσιακών τακτικών στην οικογένεια. Έπειτα από αρκετή μελέτη το ερωτηματολόγιο διαμορφώθηκε με βάση συγκεκριμένες παραμέτρους που να εξηγούν τη θυματοποίηση εντός της ερωτικής σχέσης από τους Lopez-Ceperon και Rodriguez-Franco (2007 στο Rodriguez-Franco et al., 2010). Το τελευταίο ερωτηματολόγιο ελέγχθηκε για την εγκυρότητα και την αξιοπιστία του σε δείγμα 5,170 ατόμων δίνοντας υψηλή στάθμιση και αξιοπιστία (Rodriguez-Franco et al., 2010).

Το ερωτηματολόγιο¹ περιέχει συνολικά 37 ερωτήσεις, από τις οποίες προέκυψαν επτά ισχυρές υποκλίμακες ως προς το είδος της βίας που αρκείται στο άτομο. Φυσική, Σεξουαλική, Ψυχολογική και υποδιαιρέσεις των πιο πάνω όπως Αδιαφορία, λεκτική Ταπείνωση – Εξευτελισμός, Εξαναγκασμός (Συναισθηματικός και Φυσικός), Αρπαγή

¹ Παρατίθεται στο παράρτημα

αντικειμένων. Η κλίμακα μέτρησης είναι πενταβάθμια. Το διαμορφωμένο ερωτηματολόγιο παρουσίασε υψηλή συνέπεια και στάθμιση.

Το παρόν ερωτηματολόγιο διαμορφώθηκε έτσι ώστε να εφαρμόζεται στα Κοινωνικά Μέσα. Για παράδειγμα η ερώτηση: «Σταματά να σου μιλάει ή εξαφανίζεται για μερικές μέρες, χωρίς καμία εξήγηση, για να σου εκφράσει την ενόχλησή του/της», θα μετατραπεί σε: «Σταματά να σου μιλάει ή εξαφανίζεται για μερικές μέρες, χωρίς καμία εξήγηση, για να σου εκφράσει την ενόχλησή του/της *για κάτι που έχεις αναρτήσει στο Διαδίκτυο*». Στις πιο πάνω ερωτήσεις προσδέθηκε ακόμη μια «Χρησιμοποιεί το διαδίκτυο για να σου πει κάτι; (π.χ. να σου εκφράσει πως πληγώθηκε μέσα από ένα τραγούδι που θα αναρτήσει)» η οποία έδωσε Cronbach alpha .614 πράγμα που αύξησε την αξιοπιστία του έβδομου παράγοντα ο οποίος σύμφωνα με τη διεθνή βιβλιογραφία είχε Cronbach alpha .588.

Η ανάλυση αξιοπιστίας για το αναθεωρημένο ερωτηματολόγιο βίας στις ερωτικές σχέσεις και Κοινωνικά Μέσα κατέδειξε επτά ισχυρούς παράγοντες όπως παρουσιάζονται στον πίνακα 1 στο παράρτημα.

Σε συνάρτηση με τα πιο πάνω διερευνήσαμε την επίδραση των Κοινωνικών Μέσων στο άτομο μέσα από την επίδραση του Ελέγχου, της Επιβολής και την Πρόθεση – Ελευθερία δράσης στις αναρτήσεις του συμμετέχοντα από τον ερωτικό του σύντροφο. Πιο συγκεκριμένα, ερευνήσαμε πως η δράση του ατόμου χειραγωγείται και κατευθύνεται από τον ερωτικό του σύντροφο.

Έλεγχος

Η υποκλίμακα απαρτίζονταν από συνολικά πέντε ερωτήσεις: «Ελέγχει τις φωτογραφίες σου», «Ελέγχει τις αναρτήσεις σου», «Ελέγχει τι σημειώνεις ως Μου αρέσει», «Ελέγχει εάν απέκτησες κάποιο νέο φίλο», «Ελέγχει τα σχόλια σου». Η ανάλυση αξιοπιστίας έδωσε Cronbach alpha στο .928 και η ιδιοτιμή 3.892.

Επιβολή

Η Επιβολή αφορά την παρέμβαση του θύτη προς το θύμα με στόχο τη χειραγώγηση του στο λογαριασμό του στα Κοινωνικά Μέσα. Συγκεκριμένα η ερώτηση αναφέρεται στην επιβολή των «θέλω» του ενός εραστή προς τον άλλο διαμέσου της διαγραφής (στην πρώτη περίπτωση) και της προσθήκης (στη δεύτερη περίπτωση) δεδομένων, χωρίς την επιθυμία του ίδιου του ατόμου.

Περίπτωση 1:

Η υποκλίμακα απαρτίζονταν από συνολικά έξι ερωτήσεις: «Σε έχει αναγκάσει να διαγράψεις φωτογραφίες», «Σε έχει αναγκάσει να διαγράψεις αναρτήσεις», «Σε έχει αναγκάσει να διαγράψεις πράγματα που σημείωσες ότι σου αρέσουν (likes)», «Σε έχει αναγκάσει να διαγράψεις φίλους», «Σε έχει αναγκάσει να διαγράψεις σχόλια», «Σε έχει αναγκάσει να διαγράψεις κάτι σχετικό με τη σχέση σας». Η ανάλυση αξιοπιστίας έδωσε Cronbach alpha στο .851 και η ιδιοτιμή 3.497.

Περίπτωση 2:

Η υποκλίμακα απαρτίζεται συνολικά από έξι ερωτήσεις: «Σε έχει αναγκάσει να προσθέσεις σχετικά με τη σχέση σας φωτογραφίες», «Σε έχει αναγκάσει να προσθέσεις σχετικά με τη σχέση σας αναρτήσεις», «Σε έχει αναγκάσει να προσθέσεις σχετικά με τη σχέση σας πράγματα που σημείωσες ότι σου αρέσουν (likes)», «Σε έχει αναγκάσει να προσθέσεις σχετικά με τη σχέση σας φίλους», «Σε έχει αναγκάσει να προσθέσεις σχετικά με τη σχέση σας σχόλια», «Σε έχει αναγκάσει να προσθέσεις οικογενειακή κατάσταση (σε σχέση)». Η ανάλυση αξιοπιστίας έδωσε Cronbach alpha στο .842 και η ιδιοτιμή 3.983.

Πρόθεση – Ελευθερία δράσης

Η υποκλίμακα απαρτίζεται συνολικά από επτά ερωτήσεις: «Σκέφτεσαι εάν θα πειράξει τον/την σύντροφό σου πριν προσθέσεις φωτογραφίες», «Σκέφτεσαι εάν θα πειράξει τον/την σύντροφό σου πριν προσθέσεις αναρτήσεις», «Σκέφτεσαι εάν θα πειράξει τον/την σύντροφό σου πριν προσθέσεις σημειώσεις ότι σου άρεσε κάτι (likes)», «Σκέφτεσαι εάν θα πειράξει τον/την σύντροφό σου πριν προσθέσεις φίλους», «Σκέφτεσαι εάν θα πειράξει τον/την σύντροφό σου πριν προσθέσεις σχόλια», «Σκέφτεσαι εάν θα πειράξει τον/την σύντροφό σου πριν προσθέσεις οικογενειακή κατάσταση (σε σχέση)», «Σκέφτεσαι εάν θα πειράξει τον/την σύντροφό σου πριν προσθέσεις κάτι σχετικό με τη σχέση σας». Η ανάλυση αξιοπιστίας έδωσε Cronbach alpha στο .913 και η ιδιοτιμή 4.619.

Διαδικασία

Οι συμμετέχοντες έλαβαν μέρος στην έρευνα εθελοντικά με την έννοια ότι επέλεξαν να μιλήσουν για μια ερωτική σχέση που είτε βίωναν τη δεδομένη στιγμή, είτε είχαν βιώσει στο παρελθόν. Άτομα που θα αναφερθούν σε σχέση που είχαν στο παρελθόν θα απαντούν με βάση την ανάμνηση της σχέσης και των συναισθημάτων που είχαν όταν η σχέση ήταν ενεργή.

Για τις ανάγκες της έρευνάς μας, που αφορά ζητήματα προσωπικών σχέσεων, εφαρμόστηκε απλή δειγματοληψία ευκολίας σε συνδυασμό με τη μέθοδο δικτύου (χιονοστιβάδας). Ενώ η μέθοδος δικτύου χρησιμοποιείται κυρίως σε ποιοτικές μελέτες, τη θεωρήσαμε κατάλληλη και για την παρούσα έρευνα καθώς βοηθούσε στον εντοπισμό των υποκειμένων με συγκεκριμένα χαρακτηριστικά ώστε το δείγμα μας να πληροί τις προϋποθέσεις της αντιπροσωπευτικότητας. Για παράδειγμα, αναρτούσαμε το ερωτηματολόγιο στα Κοινωνικά Μέσα και έπειτα ζητούσαμε από το άτομο που επέλεγε να το συμπληρώσει να το αναρτήσει στο δικό του προφίλ με στόχο να προσεγγίσουμε φίλους του συγκεκριμένης ηλικίας.

Ο μέσος χρόνος που χρειάστηκε για κάθε άτομο για να απαντήσει στο ερωτηματολόγιο είναι περίπου 10' λεπτά και ο χρόνος συλλογής των στοιχείων ήταν ένας μήνας.

Λόγω του προσωπικού χαρακτήρα των στοιχείων συλλογής της έρευνας τα ερωτηματολόγια ήταν ανώνυμα. Επιπρόσθετα καθώς οι ερωτήσεις αφορούν τη θυματοποίηση που προκύπτει ως αποτέλεσμα των κοινωνικών δικτύων τα ερωτηματολόγια δόθηκαν μόνο διαδικτυακά.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Σ' αυτή την ενότητα θα παρουσιαστούν τα στατιστικά δεδομένα σχετικά με την διερεύνηση συνάφειας μεταξύ της βίας στις ερωτικές σχέσεις και των Κοινωνικών Μέσων σε συνάρτηση με τα δημογραφικά χαρακτηριστικά του δείγματος.

Παράγοντες βίας στις ερωτικές σχέσεις και Κοινωνικών Μέσων

Σύμφωνα με την ανάλυση παραγόντων με varimax περιστροφή η οποία επιλέχθηκε για να ελαχιστοποιήσει τον αριθμό των μεταβλητών που ανάγονται σε έναν παράγοντα με υψηλές φορτίσεις, από το ερωτηματολόγιο βίας στις ερωτικές σχέσεις και Κοινωνικά Μέσα προκύπτει ότι το ποσοστό της συνολικής ερμηνευόμενης διακύμανσης είναι 79.938%. Συνολικά προβλέπονται επτά παράγοντες βίας στις ερωτικές σχέσεις (Φυσική, Ψυχολογική, Σεξουαλική, Αδιαφορία, Λεκτική Ταπείνωση – Εξευτελισμός, Εξαναγκασμός, Αρπαγή Αντικειμένων), όπως ορίστηκαν με βάση το θεωρητικό υπόβαθρό. Και για τους επτά παράγοντες οι φορτίσεις είναι μεγαλύτερες του .50 (structural coefficients (loadings) > .50).

Με τον ίδιο τρόπο και τη χρήση παραγοντικής ανάλυσης για το ερωτηματολόγιο την επίδρασης Ελέγχου, Εξαναγκασμού και Πρόθεση – Ελευθερία δράσης που ασκούν τα

Κοινωνικά Μέσα στο άτομο προέκυψε ότι το ποσοστό της συνολικής ερμηνευόμενης διακύμανσης που εξηγείται είναι 71.331% ενώ και για τους τέσσερις παράγοντες οι φορτίσεις είναι και πάλι μεγαλύτερες του .50 (structural coefficients (loadings) > .50), όπως παρουσιάζεται στον πίνακα 1.

Ισχυρή εσωτερική ακρίβεια προέκυψε από όλους τους παράγοντες. Σε περαιτέρω έλεγχος των παραγόντων εξετάστηκαν Μέσοι Όροι, Τυπικές Αποκλίσεις και τα συνολικά ποσοστά της βίας στις ερωτικές σχέσεις όπως αυτή προκύπτει από τα Κοινωνικά Μέσα (πίνακας 2).

Συσχετίσεις μεταξύ παραγόντων βίας στις ερωτικές σχέσεις και Κοινωνικών Μέσων

Για τη διερεύνηση αμφίδρομης συνάφειας μεταξύ των παραγόντων και την κατανόηση της βίας στις ερωτικές σχέσεις η οποία προκύπτει από την επίδραση των Κοινωνικών Μέσων διενεργήθηκε γραμμική συσχέτιση (Linear bivariate correlation) η οποία και κατέδειξε στατιστικά σημαντική συσχέτιση ($p < .01$) όταν συνδυαστούν μεταξύ τους όλοι οι παράγοντες. Πιο αναλυτικά προκύπτει ότι όσον αφορά τις μορφές βίας σχέση (Φυσική, Ψυχολογική, Σεξουαλική, Αδιαφορία, Λεκτική Ταπείνωση – Εξευτελισμός, Εξαναγκασμός, Αρπαγή Αντικείμενων) η συσχέτιση μεταξύ τους είναι θετική. Όσο δηλαδή αυξάνεται μια μορφή βίας τόσο αυξάνονται και οι υπόλοιπες. Αντίθετα όσο αφορά τη σχέση των μορφών βίας και της θυματοποίησης του ατόμου στη δράση του στα κοινωνικά δίκτυα μέσα από τον Έλεγχο, την Επιβολή και την μη Ελεύθερη Δράση, η συσχέτιση είναι αρνητική. Όσο δηλαδή αυξάνεται ο έλεγχος, η επιβολή και μειώνεται η πρόθεση - ελευθέρια δράσης του ατόμου τόσο μειώνεται η θυματοποίηση που ενδέχεται να βιώσει. Τα αποτελέσματα παρουσιάζονται συνοπτικά στο πίνακα 3.

Συσχετίσεις μεταξύ παραγόντων βίας στις ερωτικές σχέσεις και συμπεριφορών στα Κοινωνικά Μέσα με ανεξάρτητες μεταβλητές τα δημογραφικά

Κλείνοντας και με στόχο την καλύτερη κατανόηση της σύστασης της βίας στις ερωτικές σχέσεις χρησιμοποιήσαμε την ανάλυση διακύμανσης (ANOVA) ώστε να ελέγξουμε πιθανές επιδράσεις κάποιων χαρακτηριστικών των υποκειμένων, όπως το φύλο, το μορφωτικό επίπεδο τόσο του ίδιου του ατόμου όσο και των γονέων καθώς και ο τύπος σχέσης.

Φύλο

Από την ανάλυση προέκυψε ότι το φύλο δεν παρουσιάζει στατιστικά σημαντικές συσχετίσεις. Ωστόσο εξηγεί μόνο τη διακύμανση ως τον παράγοντα της Ταπείνωσης –

Εξευτελισμού ($F(1,147)=3.43$, sig. (p) < 0.05*). Παράλληλα ως προς το ερωτηματολόγιο σχετικά με τη θυματοποίηση που υφίσταται το άτομο από τον ερωτικό του σύντροφο έτσι ώστε να ρυθμιστεί η δράση του στα Κοινωνικά Μέσα, από την ανάλυση προκύπτει ότι το φύλο σχετίζεται με τον Έλεγχο που ασκεί ο ένας εραστής στον άλλο ($F(1,143)=9.31$, sig. (p) = 0.003*) καθώς και την Επιβολή Περίπτωση 1(διαγραφή): ($F(1,128)=6.56$, sig. (p) < 0.05*), Περίπτωση 2 (προσθήκη): ($F(1,128)=4.46$, sig. (p) < 0.05*). Λόγο του πολύ μικρού αριθμού συμμετοχής αντρών στην έρευνα σε βάθος διερεύνηση δεν κρίνεται αξιόπιστη, παρόλα αυτά από το Post Hoc Test– Bonferroni φαίνεται ότι οι μέσοι όροι των αντρών διαφέρουν σημαντικά ως προς τους Μέσους Όρους των γυναικών, πράγμα που παρουσιάζεται συνοπτικά στον πίνακα 4. Σε μια συνοπτική ανάλυση των αποτελεσμάτων φαίνεται πως οι άντρες είναι αυτοί που θυματοποιούνται περισσότερο από την ερωτική τους σύντροφο.

Μορφωτικό επίπεδο

Ακολούθως το μορφωτικό επίπεδο των συμμετεχόντων φαίνεται να μην παρουσιάζει στατιστικά σημαντικές διαφορές ως προς τις μορφές βίας. Συγκεκριμένα εξηγεί μόνο τη διακύμανση ως προς την δεύτερη περίπτωση Επιβολής («Σε έχει αναγκάσει να προσθέσεις πχ: στοιχεία σχετικά με τη σχέση σας») ($F(3,126)=4.49$, sig. (p) = 0.005*) αλλά και ως προς την Πρόθεση – Ελευθερία Δράσης («Σκέπτεσαι πριν αναρτήσεις... πχ: φωτογραφίες») ($F(3,131)=3.41$, sig. (p) < 0.05*). Από το Post Hoc Test– Bonferroni φαίνεται ότι οι πιο πάνω συσχετίσεις είναι θετικές με την έννοια ότι όσο αυξάνεται το μορφωτικό επίπεδο του ατόμου τόσο φαίνεται ν' αυξάνεται και η αναφορά σε θυματοποίηση που δέχεται στη δράση του στα Κοινωνικά Μέσα τα οποία παρουσιάζονται συνοπτικά στον πίνακα 4. Σημειώνεται ότι στον πίνακα 4 παρουσιάζονται οι τιμές των Post Hoc Test– Bonferroni μόνο για τα ζεύγη των συσχετίσεων που παρουσιάζουν στατιστικά σημαντικά αποτελέσματα.

Επιπλέον από την ανάλυση ANOVA – Post Hoc – Bonferroni, προκύπτει ότι σημαντικό ρόλο παίζει και το μορφωτικό επίπεδο του πατέρα αφού το μορφωτικό επίπεδο του πατέρα συσχετίζεται θετικά με την ανάπτυξη Φυσικής ($F(3,145)=6.39$, sig. (p) < 0.001**), Ψυχολογική ($F(3,145)=3.40$, sig. (p) < 0.05*) και Σεξουαλικής ($F(3,142)=3.52$, sig. (p) < 0.05*) βίας, ενώ ανταποκρίνεται θετικά και ως προς το συστατικό της Αδιαφορίας ($F(3,141)=4.75$, sig. (p) = 0.003*) και του Εξαναγκασμού ($F(3,143)=6.49$, sig. (p) < 0.001**).

Πιο αναλυτικά, όσο αυξάνεται το μορφωτικό επίπεδο του πατέρα, τόσο αυξάνεται και η θυματοποίηση του ατόμου. Συγκεκριμένα φαίνεται πως η μετάβαση από τη Μέση εκπαίδευση στο Πανεπιστήμιο αποτελεί παράγοντα ανάπτυξης της βίας στις ερωτικές σχέσεις. Αντιθέτως το μορφωτικό επίπεδο της μητέρας φάνηκε να παίζει μικρότερο ρόλο αφού στατιστικά σημαντικές διαφορές εντοπίστηκαν μόνο ως προς τον παράγοντα της Σεξουαλικής βίας ($F(3,142)=2.93$, sig. (p) < 0.05*), της Αδιαφορίας ($F(3,141)=2.81$, sig. (p) < 0.05*) και του Εξαναγκασμού ($F(3,142)=3.72$, sig. (p) < 0.05*) (πίνακας 4).

Όσον αφορά την Σεξουαλική βία η συσχέτιση ήταν αρνητική και περιορίστηκε στην μετάβαση της μητέρας από την Δημοτική εκπαίδευση στη Μέση. Συνεπώς φαίνεται ότι όσο αναπτύσσεται το μορφωτικό επίπεδο της μητέρας τόσο μειώνεται και ο βαθμός επικινδυνότητας θυματοποίησης του ατόμου. Αντίθετα και σε σχέση με τους παράγοντες της Αδιαφορίας και του Εξαναγκασμού η συσχέτιση ήταν θετική, πράγμα που σημαίνει ότι όσο αυξάνεται το μορφωτικό επίπεδο της μητέρας, τόσο αυξάνεται και η θυματοποίηση του ατόμου διαμέσου Αδιαφορίας και Εξαναγκασμού. Συγκεκριμένα φαίνεται πως η μετάβαση από τη Μέση εκπαίδευση στο Πανεπιστήμιο αποτελεί παράγοντα ανάπτυξης της βίας στις ερωτικές σχέσεις (πίνακας 4).

Τύπος σχέσης – Διάρκεια σχέσης

Τέλος παρουσιάζονται στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ του τύπου σχέσης και της Φυσικής βίας ($F(4,144)=4.43$, sig. (p) = 0.002*) καθώς και της βίας που ασκείται στο άτομο μέσα από τον Εξαναγκασμό ($F(4,142)=3.05$, sig. (p) < 0.05*), ενώ ως προς την δράση του ατόμου στα Κοινωνικά Μέσα συσχετίζεται θετικά με τον παράγοντα του Ελέγχου ($F(4,130)=2.71$, sig. (p) < 0.05*) και Πρόθεσης – Ελευθερία Δράσης ($F(4,129)=3.66$, sig. (p) = 0.007*).

Εκτενέστερα, η ανάλυση Post Hoc – Bonferroni προβλέπει αρνητική συσχέτιση ανάμεσα στον τύπο σχέσης στη Φυσική βία καθώς και τον Εξαναγκασμό της συμπεριφοράς του ατόμου για τη δράση του στα Κοινωνικά Μέσα σε σχέση με τη θυματοποίηση. Πιο συγκεκριμένα, όταν η σχέση θεωρείται από τον συμμετέχοντα σταθερή – σοβαρή τότε μειώνονται και οι αναφορές θυματοποίησης του ατόμου από τον ερωτικό του σύντροφο. Αντίθετα όταν η σχέση θεωρείται από τον ίδιο το συμμετέχοντα περιστατική και ασταθής τότε αυξάνεται και το ενδεχόμενο θυματοποίησης του. Αντίθετα ο παράγοντας του Έλεγχου και της Πρόθεσης – Ελευθερίας Δράσης που ασκείται στο άτομο αυξάνεται όταν

η σχέση είναι σταθερή – σοβαρή, ενώ βρίσκεται σε χαμηλά επίπεδα όταν είναι περιστασιακή – ασταθής (πίνακας 4).

Για την κατανόηση της σχέσης που διαμορφώνεται ανάμεσα στη διάρκεια σχέσης και τη θυματοποίηση στην ερωτική σχέση (Φυσική, Ψυχολογική, Σεξουαλική, Αδιαφορία, Λεκτική Ταπείνωση – Εξευτελισμός, Εξαναγκασμός, Αρπαγή Αντικείμενων) καθώς και επίδρασης των Κοινωνικών Μέσων (Έλεγχος, Επιβολή, Πρόθεση – Ελευθερία δράσης) διενεργήθηκε paired sample t-test.

Τα αποτελέσματα φάνηκε να καταδεικνύουν ισχυρές συσχετίσεις μεταξύ της διάρκειας σχέσης και όλων των παραγόντων παράγοντες ($(p) < 0.001^{**}$). Πιο συγκεκριμένα, η διάρκεια της σχέσης σχετίζεται αρνητικά με τη δριμύτητα της βίας. Όσο δηλαδή αυξάνεται η διάρκεια της σχέσης τόσο μειώνονταν τα ποσοστά βίας που το άτομο ενδέχεται να βιώσει από τον σύντροφό του. Μοναδική εξαίρεση στην πιο πάνω διαπίστωση είναι ο παράγοντας της Ταπείνωσης – Εξευτελισμού, όπου η σχέση παρουσιάζεται θετική. Όσο αυξάνεται η διάρκεια σχέσης τόσο αυξάνεται και η βία που ασκείται μέσα από την Ταπείνωση – Εξευτελισμό. Αντίθετα η βία που ασκείται στο άτομο για το χειρισμό της δράσης του στα Κοινωνικά Μέσα σχετίζεται θετικά με τη διάρκεια σχέσης. Αφού, όσο αυξάνεται η διάρκεια σχέσης τόσο αυξάνεται ο έλεγχος, η Επιβολή για διαγραφή και προσθήκη δεδομένων, ενώ το ίδιο το άτομο αισθάνεται πιο υπεύθυνο απέναντι στο σύντροφο του με αποτέλεσμα να σκέπτεται πριν δράσει – αναρτήσει κάτι στα κοινωνικά δίκτυα. Τα αποτελέσματα παρουσιάζονται συνοπτικά στον πίνακα 5.

Ηλικία

Κατά τον ίδιο τρόπο με τη διάρκεια σχέσης χειριστήκαμε και την ηλικία. Συνεπώς η κατανόηση της σχέσης ηλικίας και θυματοποίησης στην ερωτική σχέση καθώς και της επίδρασης των Κοινωνικών Μέσων ως προς τον Έλεγχο, τον Εξαναγκασμό και την Πρόθεση – Ελευθερία δράσης ήρθε ως αποτέλεσμα paired sample t-test.

Από τα αποτελέσματα φάνηκε ότι η ηλικία επιδρά σε όλους τους παράγοντες δίνοντας ισχυρές συσχετίσεις ($(p) < 0.001^{**}$). Πιο αναλυτικά, η ηλικία σχετίζεται αρνητικά με τη δριμύτητα της βίας. Όσο δηλαδή αυξάνεται η ηλικία του ατόμου τόσο μειώνονται τα ποσοστά βίας που το άτομο ενδέχεται να βιώσει από τον σύντροφό του. Αντίθετα η βία που ασκείται στο άτομο για το χειρισμό της δράσης του συντρόφου του στα Κοινωνικά Μέσα σχετίζεται θετικά με την ηλικία του ατόμου. Αφού, όσο αυξάνεται η ηλικία τόσο αυξάνεται ο Έλεγχος, η Επιβολή για διαγραφή και προσθήκη δεδομένων, ενώ το ίδιο το

άτομο αισθάνεται πιο υπεύθυνο απέναντι στο σύντροφο του με αποτέλεσμα να σκέπτεται πριν δράσει – αναρτήσει κάτι στα Κοινωνικά Μέσα. Τα αποτελέσματα παρουσιάζονται συνοπτικά στον πίνακα 6.

ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Έλεγχος εγκυρότητας και αξιοπιστίας στο ερωτηματολόγιο βίας στις ερωτικές σχέσεις

Οι επιδόσεις του ερωτηματολογίου Βίας στις ερωτικές σχέσεις στην παρούσα έρευνα, ως προς την αξιοπιστία και την εγκυρότητά του παρουσιάζονται ανάλογες, ίσως και υψηλότερες, από της διεθνούς βιβλιογραφίας (Rodriguez-Franco, et. All, 2010), με άλλα λόγια πολύ υψηλές (α Φυσική =.910, α Σεξουαλική =.929, α Ψυχολογική =.896, α Αδιαφορία =.906, α Λεκτική Ταπείνωση – Εξευτελισμός =.969, α Εξαναγκασμός =.907, α Αρπαγή Αντικείμενων =.590). Επιπρόσθετα, όσον αφορά την εννοιολογική αξιοπιστία και εγκυρότητα του ερωτηματολογίου βίας στις ερωτικές σχέσεις, από την ανάλυση παραγόντων προέκυψαν επτά παράγοντες οι οποίοι εξηγούν το 79.938% άλλες συνολικής διακύμανσης, ενώ η μετατροπή του ερωτηματολογίου σε σχέση με τα Κοινωνικά Μέσα δεν επηρέασε την εγκυρότητα και την αξιοπιστία του. Επιπλέον η πρόσθετη ερώτηση σχετικά με τη χρήση των Κοινωνικών Μέσων και την ερωτική σχέση («Χρησιμοποιεί το διαδίκτυο για να σου πει κάτι; (π.χ. να σου εκφράσει πως πληγώθηκε μέσα από ένα τραγούδι που θα αναρτήσει)») δεν επηρέασε την εγκυρότητα του παράγοντα Αρπαγή Αντικείμενων. Αντίθετα έδωσε υψηλή εγκυρότητα και αξιοπιστία σε σχέση με τις άλλες τρεις μεταβλητές (α =.614).

Πολύ υψηλή παρουσιάστηκε και η εγκυρότητα και η αξιοπιστία του πρόσθετου ερωτηματολογίου που αφορούσε την επίδραση που ασκούν τα Κοινωνικά Μέσα στη σχέση μέσα από τον α Έλεγχο =.928, την Επιβολή (α Περίπτωση 1 =.85, α Περίπτωση 2 =.913) και την Πρόθεση – Ελευθερία δράσης =.842.

Επιπρόσθετα, όσον αφορά την εννοιολογική αξιοπιστία και εγκυρότητα του επιπρόσθετου ερωτηματολογίου Κοινωνικά Μέσα και επιδράσεις στην ερωτική σχέση, από την ανάλυση παραγόντων προέκυψαν 3 παράγοντες οι οποίοι εξηγούν το 71.331% της συνολικής διακύμανσης.

Συσχετίσεις μεταξύ παραγόντων βίας στις ερωτικές σχέσεις και Κοινωνικών Μέσων

Από τους μέσους όρους προέκυψε ότι η βία στις ερωτικές σχέσεις που προκαλείται ως αποτέλεσμα των Κοινωνικών Μέσων αποτελεί υπαρκτό παράγοντα και μάλιστα πολύ υψηλό αφού αγγίζει περίπου το 30% για όλες τις μορφές βίας. Βλέπουμε λοιπόν ότι περίπου το 30% των συμμετεχόντων της έρευνάς μας βιώνει θυματοποίηση από τον ερωτικό του σύντροφο ως αποτέλεσμα της δράσης του στα Κοινωνικά Μέσα. Πιο ειδικά Φυσική 27.01%, Ψυχολογική 34.23%, Σεξουαλική 29.55%, Αδιαφορία 38.49%, Λεκτική Ταπείνωση – Εξευτελισμός 30.95%, Εξαναγκασμός 29.63%, Αρπαγή αντικείμενων 27.94%. Κατά τον ίδιο τρόπο ο Έλεγχος 31.15%, Επιβολή – Περίπτωση 1: 37.18%, Περίπτωση 2: 38.36% και η Πρόθεση – Ελευθερία Δράσης μειώθηκε κατά 33.71%.

Τα άτομα ζουν και αναπτύσσονται σε μια κοινωνία η οποία τους επιτρέπει ν' αποχωρήσουν από μια σχέση οποιαδήποτε στιγμή το επιλέξουν, ωστόσο ένα μεγάλο ποσοστό επιλέγει να παραμένει στη σχέση του και να θυματοποιείται πράγμα που προκαλεί προβληματισμό. Θα ήταν καλό σε μεταγενέστερη έρευνα να διερευνηθούν οι παράγοντες που το άτομο επιλέγει να παραμένει σε μια σχέση βίας, η οποία μάλιστα προκύπτει ως αποτέλεσμα της εικονικής δράσης του ατόμου.

Ισχυρές συσχετίσεις επιβεβαίωσαν την υπόθεση ότι τα Κοινωνικά Μέσα ασκούν επιρροή στην ερωτική σχέση επιφέροντας θυματοποίηση και εκφοβισμό στους εραστές. Φαίνεται λοιπόν ότι το διαδίκτυο αποτελεί ένα νέο χώρο στον οποίο η βία ενδέχεται ν' αναπτυχθεί. Είναι γεγονός ότι η επίδραση της βίας που αρκείται στο άτομο λόγω της δράσης του στο διαδίκτυο ως αποτέλεσμα αφορά απτά κρούσματα, με άλλα λόγια εικονικές δράσεις έχουν ως αντίκτυπο πραγματικές συμπεριφορές. Η δράση του ενός εραστή στο διαδίκτυο προκαλεί τη θυματοποίηση του στην πραγματική σφαίρα από τον άλλο εραστή.

Κοιτάζοντας όμως και το επιπρόσθετο ερωτηματολόγιο που αφορούσε τον Έλεγχο, Εξαναγκασμό και την Πρόθεση – Ελευθερία Δράσης του ατόμου παρουσιάζονται σ' όλες τις περιπτώσεις στατιστικά σημαντικές διαφορές, πράγμα που αποτελεί στοιχείο καίριας σημασίας για την έρευνα. Συγκεκριμένα η πιο πάνω θέση δηλώνει ότι η σχέση που αναπτύσσεται ανάμεσα στον Έλεγχο, τον Εξαναγκασμό και την Πρόθεση – Ελευθερία Δράσης στο διαδίκτυο σχετίζεται αρνητικά με την ανάπτυξη βίας στο ζευγάρι. Αναλυτικότερα όλες οι μορφές βίας ανάμεσα στους εραστές αναπτύσσονται όταν δεν υπάρχει Έλεγχος στη δράση του θύματος από τον θύτη, όταν δεν ασκείται οποιαδήποτε μορφή Εξαναγκασμού (για παράδειγμα: διαγραφή για παράδειγμα σχολίων ή προσθήκη

φωτογραφιών / οικογενειακή κατάσταση «Σε σχέση») από το θύτη προς το θύμα και όταν η Πρόθεση – Ελευθερία δράσης του θύματος δεν λαμβάνει υπόψη της το θύτη (για παράδειγμα: όταν αναρτά περιεχόμενο / σχόλια κ.λ.π. μη σκεπτόμενος/η εάν θα ενοχλήσει το θύτη).

Συσχετίσεις μεταξύ παραγόντων βίας στις ερωτικές σχέσεις και Κοινωνικών Μέσων με ανεξάρτητες μεταβλητές τα δημογραφικά

Φύλο

Σύμφωνα με τη βιβλιογραφική επισκόπηση το φύλο αποτελεί σημαντικό παράγοντα βίας στις ερωτικές σχέσεις. Από μελέτες έχει διαφανεί η σχέση που αναπτύσσεται ανάμεσα στην ύπαρξη βίας στο ζευγάρι και το φύλο (Bograd, 1990 · Macepeace, 1986 · Jackaon, 1999 · Lewis & Fremouw, 2001), πράγμα που επιβεβαιώθηκε και στην παρούσα μελέτη. Η μοναδική διαφορά που προέκυψε ήταν ότι δεν παρουσίασε στατιστικά σημαντικές διαφορές σε σχέση με τη σεξουαλική βία, γεγονός που προκαλεί έκπληξη αφού η σεξουαλική βία μέχρι πρότινος ασκούσαν από τους άντρες προς τις γυναίκες (Bergman, 1992 · Burke, Stets & Pirog-Good, 1988). Αν δεχτούμε λοιπόν ότι η κοινωνία αλλάζει και μαζί τις αλλάζουν και οι παγιωμένες θέσεις, κανόνες και νόρμες οι μεταβολές που υφίστανται στο πλαίσιο των διαπροσωπικών σχέσεων και της βίας που ασκείται σε αυτές γίνονται κατανοητές.

Ωστόσο στην παρούσα μελέτη η υπόθεση που διατυπώθηκε ήταν εάν η βία αποτελεί όντας παράγοντα φύλου ή εάν απλά αποτελεί ταμπού με στόχο να αποσιωπάται από την πλευρά των ανδρών. Λαμβάνοντας υπόψη ότι η συμμετοχή στην έρευνα ήταν καθαρά εθελοντική και ότι προσεγγίσαμε ίσο αριθμό αντρών και γυναικών είναι εμφανές ότι στο άκουσμα τους περιεχομένου του ερωτηματολογίου (βία στις ερωτικές σχέσεις) ανταποκρίθηκε θετικά τετραπλάσιος αριθμός γυναικών παρά αντρών (78% γυναίκες, 22% άντρες). Το πιο πάνω μας οδηγεί στο συμπέρασμα ότι ενδεχομένως η βία στις ερωτικές σχέσεις, όντως να αποτελεί θέμα ταμπού για τον αντρικό πληθυσμό ο οποίος προβάλλει τάση απροθυμίας για συμμετοχή.

Παρόλα αυτά και με βάση τα λιγοστά ερωτηματολόγια από την πλευρά των αντρών, τα ευρήματα έδειξαν στατιστικά σημαντική συσχέτιση θυματοποίησης μέσω Λεκτικής Ταπείνωσης – Εξευτελισμού περισσότερο των αντρών από τις γυναίκες παρά το αντίστροφο. Αναφορά σε παρόμοια ευρήματα γίνεται στους Lewis & Fremouw (2001).

Κατά τον ίδιο τρόπο οι γυναίκες αναδέχτηκαν πιο επιβλητικές ως προς τους συντρόφους τους αφού έλεγχαν περισσότερο τη δράση του συντρόφου τους στα Κοινωνικά Μέσα εξαναγκάζοντας τους πολλές φορές να αναρτούν ή να διαγράφουν περιεχόμενο της επιλογής τους. Αναλογιζόμενοι ότι γενικότερα η βία αποτελεί αντρικό μέσο χειρισμού και χειραγώγησης των γυναικών σε αντίθεση με τις γυναίκες που χρησιμοποιούν τη βία ως μέτρο προσωπικής άμυνας (Jackson, 1999), το γεγονός μας προβληματίζει αφού ανατρέπει τα μέχρι στιγμής δεδομένα δίνοντας στις γυναίκες πιο δυναμική θέση – ρόλο στην ερωτική τους σχέση.

Είναι σημαντικό να τονιστεί ότι η μέτρηση της βίας στις ερωτικές σχέσεις αποτελεί παράγοντα αυτοαναφοράς, παράγοντα δηλαδή που αξιολογείται από το ίδιο το άτομο. Συνεπώς, η κατανόηση του ελέγχου ή του εξαναγκασμού ενδέχεται να διαφοροποιείται ανάμεσα στα δυο φύλα, με την έννοια της αποκωδικοποίησης των συμπεριφορών. Ενδέχεται λοιπόν αυτό που για τους άντρες θεωρείται έντονα έλεγχος για τις γυναίκες να αποτελεί συνθήκη ενδιαφέροντος.

Μορφωτικό επίπεδο

Επιπλέον το μορφωτικό επίπεδο των εραστών καθώς και του οικογενειακού τους περιβάλλοντος παρουσιάστηκε να επηρεάζει την βία στις σχέσεις.

Σε προσπάθεια που έγινε για βαθύτερη διερεύνηση φάνηκε ότι όσον αφορά την επίδραση των Κοινωνικών Μέσων στη σχέση σε συνάρτηση με το μορφωτικό επίπεδο αυξάνεται η Επιβολή το ενός εραστή προς τον άλλο και μειώνεται η Πρόθεση – Ελευθερία δράσης για προσωπικές αναρτήσεις. Ενδεχομένως η ανάπτυξη του μορφωτικού επιπέδου να φέρει ανάπτυξη της χρήσης των Κοινωνικών Μέσων και από τους δυο εραστές. Συνεπώς η μεγαλύτερη εμπλοκή με τα Κοινωνικά Μέσα ενδέχεται να επιφέρει περισσότερη Επιβολή και μειωμένη Πρόθεση – Ελευθερία δράσης. Παρόλα αυτά θα αναμέναμε ότι η βία θα μειώνονταν καθώς αυξάνονταν το μορφωτικό επίπεδο ως αποτέλεσμα την ανάπτυξη του κοινωνικοοικονομικού επιπέδου (Lewis & Fremouw, 2001). Λαμβάνοντας υπόψη όμως τις γενικότερες συνθήκες οικονομικής κρίσης στο νησί ενδεχομένως το μορφωτικό επίπεδο να μην αποτελεί για τους νέους παράγοντα κύρους κοινωνικής σημασίας.

Ένα βήμα παραπέρα και προσπαθώντας ν' αξιολογήσουμε τα ευρήματα συσχέτισης βίας στις ερωτικές σχέσεις και μορφωτικού επιπέδου γονέων, από τις αναλύσεις προκύπτει το συμπέρασμα ότι η ανάπτυξη του μορφωτικού επιπέδου του πατέρα συνεπάγεται και το ενδεχόμενο ανάπτυξης αναφοράς της βίας κατά την ερωτική σχέση του ατόμου. Από

μελέτες φάνηκε ότι η δομή της οικογένειας επηρεάζει τη θυματοποίηση του ατόμου (Lewis & Fremouw, 2001). Συνεπώς εάν λάβουμε υπόψη ότι η βία που στρέφεται προς τις γυναίκες έχει ως στόχο το χειρισμό και τη χειραγώγηση τους, τότε ίσως μπορούμε να εξηγήσουμε την μετάβαση του πατέρα από τη Δημοτική εκπαίδευση στη Μέση και το συσχετισμό της με την ανάπτυξη της βίας προς τη σύντροφο ή τα παιδιά ως μέσω χειραγώγησης. Εάν κάτι τέτοιο ισχύει τότε ενδέχεται το άτομο να έχει θυματοποιηθεί κατά την παιδική ηλικία ή να ήταν μάρτυρας θυματοποίησης ενός γονέα με αποτέλεσμα ν' αποδέχεται ευκολότερα τη βία και στη δική του σχέση (O'Keeffe, Brockopp & Chew, 1986), επιπρόσθετα άτομα των οποίων ο πατέρας είναι πιο μορφωμένος να είναι πιο ευαισθητοποιημένα στο να αντιλαμβάνονται και να αναφέρονται στη βία παρά άτομα των οποίων ο πατέρας είναι λιγότερο μορφωμένος.

Αντίθετα με τα πιο πάνω η ανάπτυξη του μορφωτικού επιπέδου της μητέρας είχε ως αποτέλεσμα την μείωση της πιθανότητας θυματοποίησης του ατόμου κατά την ερωτική του σχέση. Η ερμηνεία λοιπόν μπορεί ν' ακολουθήσει και πάλι το πιο πάνω μοτίβο. Αναπτύσσοντας το μορφωτικό επίπεδο της μητέρας αναπτύσσεται και το κοινωνικό της επίπεδο καθώς έχει κοινωνικούς δεσμούς και δυνατότητες κοινωνικοποίησης πράγμα που αποτελεί παράγοντα καταστολής ενδεχόμενης θυματοποίησης (Gover, 2004; Lewis & Fremouw, 2001). Συνεπώς εάν το άτομο δεν έγινε μάρτυρας θυματοποίησης στην παιδική ηλικία δυσκολότερα να δεχτεί να θυματοποιηθεί κατά την ενήλικη. Τέλος φαίνεται ότι όσο αυξάνεται το μορφωτικό επίπεδο της μητέρας αυξάνεται και η θυματοποίηση του ατόμου διαμέσου του παράγοντα της Αδιαφορίας. Εάν στραφούμε και πάλι κατά την παιδική ηλικία ενδέχεται το μορφωτικό επίπεδο της μητέρας να σχετίζεται με την πιο κοινωνικά ενεργή όψη της, καθώς και την απασχόληση της με άλλα ενδιαφέροντα και άρα την εντονότερη απουσία της από το σπίτι. Σύμφωνα με τον Bowlby (1969 · 1988), οι δεσμοί που συγκροτεί το άτομο κατά την παιδική ηλικία επιδρούν στην μετέπειτα αναπτυξιακή πορεία του ατόμου, επηρεάζοντας τη συγκρότηση των ερωτικών διαπροσωπικών σχέσεων στην ενήλικη ζωή.

Καθώς τα πιο πάνω συμπεράσματα είναι ιδιαίτερα ενδιαφέροντα θα ήταν καλό μεταγενέστερη έρευνα να συμπεριλάβει τα δημογραφικά χαρακτηριστικά του συντρόφου καθώς και το ιστορικό θυματοποίησης του ατόμου κατά την παιδική ηλικία με στόχο την αποδοχή ή απόρριψη της πιο πάνω υπόθεσης.

Τύπος – Διάρκεια σχέσης

Ενδιαφέρον παρουσιάζουν τα ευρήματα υψηλής συσχέτισης μεταξύ τύπου σχέσης και βίας αφού φαίνεται ότι η Φυσική βία καθώς και η Επιβολή του ατόμου να αναρτήσει ή να διαγράψει προσωπικό περιεχόμενο από τον λογαριασμό του στα Κοινωνικά Μέσα, αναπτύσσεται σε σχέσεις περιστασιακές και ασταθείς. Η πιο πάνω θέση δεν ήταν καθόλου αναμενόμενη, καθώς σύμφωνα με τη διεθνή βιβλιογραφία όσο αυξάνεται η σταθερότητα που βιώνει το άτομο στη σχέση τόσο ενδέχεται ν' αυξηθεί και η θυματοποίηση (Lewis & Fremouw, 2001), ωστόσο επισημαίνεται ότι τα αποτελέσματα της βίας στις ερωτικές σχέσεις μέχρι τώρα δεν εξέταζαν τη επίδραση των Κοινωνικών Μέσων, συνεπώς η διαφοροποίηση από τη διεθνή βιβλιογραφία ενδέχεται να εξηγείται ως αποτέλεσμα της επίδρασης των Κοινωνικών Μέσων στη σχέση και το άτομο.

Κάτι αντίστοιχο φάνηκε να συμβαίνει και ως προς τη διάρκεια σχέσης αφού η συσχέτιση της με όλες τις μορφές βίας εκτός της Ταπείνωσης - Εξευτελισμού ήταν και πάλι αρνητική. Καθώς αυξάνονταν η διάρκεια σχέσης τόσο μειώνονταν το ενδεχόμενο θυματοποίησης του ατόμου από αυτή πράγμα που και πάλι αντιτίθεται ως προς τη βιβλιογραφία αφού θα αναμέναμε ότι καθώς αυξάνεται η διάρκεια της σχέσης τόσο αυξάνεται και η σταθερότητα της και αρά και η πιθανότητα θυματοποίησης τους ατόμου από αυτήν (Arias, Somios & O'Leary, 1987 · Marcus & Swett, 2003). Ενδεχομένως η μακροχρόνια Δέσμευση με το άτομο να φέρει συναισθήματα Οικειότητας (Sternberg, 1986 · 1988 · 1997) «επιτρέποντας» στο σύντροφό τη χρήση Λεκτικής Ταπείνωσης και Εξευτελισμού, με αποτέλεσμα να επιβάλλεται πάνω σε αυτά θυματοποιώντας το άτομο.

Αντίθετα ως προς τον Έλεγχο, την Επιβολή και την Πρόθεση – Ελευθερία δράσης του ατόμου στο κοινωνικό του προφίλ στον κυβερνοχώρο φάνηκε η συσχέτιση να είναι θετική όσο δηλαδή αυξάνονταν η διάρκεια σχέσης τόσο αυξάνονταν και οι πιο πάνω παράγοντες. Ενδεχομένως οι πιο πάνω παράγοντες να αφορούν το συστατικό της Δέσμευσης ενός συστατικού που κατά τον Sternberg (1986 · 1988 · 1997) αφορά ένα γνωστικό συστατικό της σχέσης το οποίο αναπτύσσεται με τον καιρό, πράγμα που αναφέρεται στην ευθύνη που αισθάνεται το άτομο προς τον σύντροφό του.

Ηλικία

Οι συσχετίσεις μεταξύ βίας και ηλικίας αποδόθηκαν αρνητικές, με την έννοια ότι όσο αυξάνονταν η ηλικία του ατόμου τόσο μειώνονται και οι αναφορές στη βία που ασκούσε σε αυτόν ο σύντροφός του εντός της ερωτικής σχέσης. Αντίθετα λοιπόν και πάλι από τα

ευρήματα της διεθνούς βιβλιογραφίας που ισχυρίζεται ότι όσο μεγαλώνει ηλικιακά το άτομο τόσο μεγαλώνει και το ποσοστό των σχέσεων που βιώνει και άρα και η πιθανότητα θυματοποίησης μέσα από αυτές τις σχέσεις (Foshee, Linder, MacDougall & Bangdiwala, 2001), στη παρούσα μελέτη φαίνεται πως η εμπειρία επιδρά θετικά στη μείωση των πιθανοτήτων θυματοποίησης στο άτομο ενδεχομένως λόγω των συστατικών της Οικειότητας και της Δέσμευσης που αναπτύσσονται στη σχέση μακροχρόνια (Sternberg, 1986 · 1988 · 1997).

Πέραν όμως από τα πιο πάνω οι συσχετίσεις με τον Έλεγχο, την Επιβολή και την Πρόθεση – Ελευθερία δράσης του ατόμου στο κοινωνικό του προφίλ στον κυβερνοχώρο αναδείχτηκαν και πάλι θετικές, δηλαδή αυξανόταν η ηλικία του ατόμου τόσο αυξανόταν και οι πιο πάνω παράγοντες. Ενδεχομένως καθώς αυξάνεται η ηλικία του συμμετέχοντα ν' αυξάνεται και η ηλικία του συντρόφου του, με τον ίδιο συλλογισμό όπως και με το συστατικό της διάρκειας σχέσης, ερμηνεύουμε το αποτέλεσμα ως αποτέλεσμα του συστατικού της Δέσμευσης (Sternberg, 1986 · 1988 · 1997).

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η κοινωνία αλλάζει, μεταβάλλεται και ως εκ τούτου αυτή η μεταβολή επιφέρει αλλαγές τόσο στα πλαίσια όσο και στα άτομα. Παγιωμένες αρχές και αντιλήψεις ανακατασκευάζονται καθώς ο χωροχρόνος συμπύσσεται και συσσωματώνεται με την πραγματικότητα.

Η παρούσα έρευνα κατέδειξε ότι η βία στις ερωτικές σχέσεις υπάρχει μέσα από τον άυλο γαλαξία του διαδικτύου και επιφέρει πραγματικό αντίκτυπο στον υλικό κόσμο του ατόμου. Ο κοινωνικός κόσμος του υποκειμένου που προβάλλεται πίσω από την οθόνη του υπολογιστή δεν αφορά μόνο μια ασώματη έννοια αλλά επηρεάζει τη σχέση του στην πραγματική ζωή.

Για να μιλήσουμε όμως πιο ειδικά η βία στις ερωτικές σχέσεις που προκαλείται ως αποτέλεσμα δράσης του ατόμου στα Κοινωνικά Μέσα βρίσκεται σε υψηλά ποσοστά που φτάνουν μέχρι και το 45%. Είναι σημαντικό να δοθεί η πρέπουσα σημασία στο υψηλό σκορ αυτοαναφοράς θυματοποίησης του ατόμου και ιδιαίτερα στο γεγονός ότι η θυματοποίηση επηρεάζει συχνότερα τους άνδρες παρά τις γυναίκες.

Από την άλλη η ανάπτυξη του μορφωτικού επιπέδου δεν φάνηκε να αποτελεί ικανή συνθήκη πρόληψης της θυματοποίησης του ατόμου. Ωστόσο η ύπαρξη μιας σταθερής

σχέσης καθώς και η ηλικιακή άνοδος φαίνεται να μειώνουν το ενδεχόμενο αναφοράς θυματοποίησης. Συνεπώς η παρούσα έρευνα συνέβαλε στη διαμόρφωση κάποιων βασικών χαρακτηριστικών επικινδυνότητας του ατόμου, ως προς τη θυματοποίηση από τον ερωτικό του σύντροφο, ως αποτέλεσμα της δράσης του στα Κοινωνικά Μέσα. Η συνεισφορά της λοιπόν είναι μεγάλη αφού η κατανόηση των χαρακτηριστικών ενδέχεται να συμβάλλει ενεργά στην καταστολή της βίας και τη μείωση του υψηλού ποσοστού που εντοπίστηκε.

Το σημαντικότερο εύρημα της μελέτης ήταν η επαλήθευση της βασικής μας υπόθεσης, η οποία και είχε ως αποτέλεσμα το άνοιγμα μια νέας θεματικής στον κόσμο της επικοινωνίας, της τεχνολογίας και των ανθρώπινων σχέσεων. Συγκεκριμένα ο στόχος που τέθηκε για κατανόηση του εάν ο «εικονικός» εαυτός του ατόμου ενδέχεται ν' αποτελεί λόγο θυματοποίησης του «πραγματικού» εαυτού από την ερωτική του σχέση, επαληθεύτηκε επιτυχώς. Από τη μελέτη φάνηκε ότι η επιλογή του ατόμου για ανάρτηση περιεχομένου στο προσωπικό του προφίλ στο Κοινωνικό του Μέσο, αποτελεί ικανή συνθήκη που ενδέχεται να προκαλέσει πραγματική θυματοποίηση μέσω Φυσικής, Σεξουαλικής και Ψυχολογικής βίας, που συνεπάγεται τη χρήση φυσικής δύναμης με χτυπήματα, σπρωξιές και σωματικό πόνο, τη μη συναινετικής συνεύρεσης και τη λεκτική κακομεταχείριση μέσω υποτιμητικών σχολίων και απειλών.

Καταλήγοντας, η παρούσα μελέτη ανοίγει το δρόμο για βαθύτερη διερεύνηση των επιπτώσεων του διαδικτύου και των Κοινωνικών Μέσων στο άτομο και στην προσωπική του ζωή, θέτοντας έτσι τις βάσεις για μεταγενέστερες έρευνες.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Αβούρης, Ν. (2000). *Εισαγωγή στην επικοινωνία ανθρώπου – υπολογιστή*. Αθήνα: Διαυλος.
- Arias, I., Somios, M. & O'Leary, K. D. (1987). Prevalence and correlations of physical aggression during courtship. *Journal of interpersonal violence*, 2, 82-90.
- Αστυνομία Κύπρου (28/03/2008). *Στατιστικά στοιχεία που αφορούν Βία στην Οικογένεια (περίοδος 2001 – 2007)*. Retrieved: Αύγουστος 29, 2013, από:
<http://www.police.gov.cy>
- Αστυνομία Κύπρου (07/04/2009). *Στατιστικά στοιχεία που αφορούν Βία στην Οικογένεια (περίοδος 2002 – 2008)*. Retrieved: Αύγουστος 29, 2013, από:
<http://www.police.gov.cy>
- Αστυνομία Κύπρου (11/04/2011). *Στατιστικά στοιχεία που αφορούν Βία στην Οικογένεια (περίοδος 2003 – 2009)*. Retrieved: Αύγουστος 29, 2013, από:
<http://www.police.gov.cy>
- Αστυνομία Κύπρου (01/06/2012). *Αναφερόμενα περιστατικά Βίας στην Οικογένεια κατά είδος (από 2005 – 2011)*. Retrieved: Αύγουστος 29, 2013, από:
<http://www.police.gov.cy>
- Batinic, B. E., Reips, U. D. E., & Bosnjak, M. E. (2002). *Online social sciences*. Hogrefe & Huber Publishers.
- Bell, D. (2001). *An Introduction to Cybercultures*. London: Routledge.
- Βεντούρα, Λ. (1994). *Μετανάστευση και Έθνος. Μετασχηματισμοί στις συλλογικότητες και τις κοινωνικές θέσεις*. Αθήνα: Κατάρτι.
- Bergman, L. (1992). Dating violence among high school students. *Social Work*, 37(1), 21-27.
- Bograd, M. (1990). Why we need gender to understand human violence. *Journal of Interpersonal Violence*, 5, 132–135.
- Boyd, D. M., & Ellison, N. B. (2007). Social network sites: Definition, history, and scholarship. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 13(1), 210-230.

- Burke, P. J., Stets, J. E., & Pirog-Good, M. A. (1988). Gender identity, self-esteem, and physical and sexual abuse in dating relationships. *Social Psychology Quarterly*, 272-285.
- Bowe, G. (2010). Reading romance: the impact Facebook rituals have on a romantic relationship. *Journal of comparative research in anthropology and sociology*, 1(2), 61-77.
- Bowlby, J. (1969). *Attachment and loss v. 3* (Vol. 1). Random House.
- Bowlby, J. (1988). *A secure base: Parent-child attachment and healthy human development*. New York: Basic Books
- Carr, J. L., & VanDeusen, K. M. (2002). The relationship between family of origin violence and dating violence in college men. *Journal of Interpersonal Violence*, 17, 630-64.
- Castells, M. (1998). *End of Millennium. Vol 3 of the Information Age: Economy, Society and Culture*. Oxford: Blackwell.
- Castells, M. (2001). *The Internet galaxy: Reflections on the Internet, business, and society*. New York: Oxford University Press.
- Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων. «Τηλεοπτικό σποτ - κοινωνική προσφορά, κατά της κακοποίησης γυναικών». Retrieved: Σεπτέμβριος 15, 2013, από: http://www.youtube.com/watch?v=Dr8V_cJhPGg
- Γεωργίου, Σ. (2005). *Ψυχολογία των Οικογενειακών συστημάτων*. Αθήνα: Άτραπός.
- Christakis, N. A., & Fowler, J. H. (2009). *Connected: The surprising power of our social networks and how they shape our lives*. Hachette Digital, Inc.
- Dating abuse statistics, 2013. Love is respect (from 2007-2013). Retrieved: October 07, 2013, from: <http://www.loveisrespect.org/is-this-abuse/dating-violence-statistics>
- DelPriore, D. J., & Hill, S. E. (2013). The effects of paternal disengagement on women's sexual decision making: An experimental approach. *Journal of personality and social psychology*, 105(2), 234.

- Δεμερτζής, Ν. (2000). *Βιβλιοκριτική: Pierre Lewy, Δυνητική Πραγματικότητα. Η φιλοσοφία του πολιτισμού και του κυβερνοχώρου. Επιστήμη και Κοινωνία 4: 198 – 200*. ΜΤΦΡ. Μ. Καραχάλιος, Αθήνα: Κριτική.
- Dobash, R. P., & Dobash, R. E. (2004). Women's Violence to Men in Intimate Relationships Working on a Puzzle. *British journal of criminology*, 44(3), 324-349.
- Duck, S. (2007). *Human relationships*. CA: Sage.
- Fact Sheet on Dating Violence. *International Journal of Trauma Nursing*, October – December 1999, 145-146.
- Few, A. L., & Rosen, K. H. (2005). Victims of chronic dating violence: How women's vulnerabilities link to their decisions to stay*. *Family Relations*, 54(2), 265-279.
- Follette, V. M., & Alexander, P. C. (1992). Dating violence: Current and historical correlates. *Behavioral Assessment*, 14(1), 39-52.
- Foshee, V. A. (1996). Gender differences in adolescent dating abuse prevalence, types and injuries. *Health Education Research*, 11(3), 275-286.
- Foshee, V.A., Linder, F., MacDougall, J. E. & Bangdiwala, S. (2001). Gender Differences in the Longitudinal Predictors of Adolescent Dating Violence. *Preventive Medicine*, 32, 128-141.
- Fromm, E. (1956). *The art of loving* New York. NY: *Harper Collins*.
- Giddens, A. (1991). *Modernity and self-identity: Self and society in the late modern age*. Stanford University Press.
- Gover, A. R.. (2004). Risky lifestyles and dating violence: A theoretical test of violent victimization. *Journal of Criminal Justice*, 32,171-180.
- Goffman, E. (1974). 1959The presentation of self in everyday life. *Garden City, NY: Anchor Doubleday*.
- Halpern, C. T., Oslak, S. G., Young, M. L., Martin, S. L., & Kupper, L. L. (2001). Partner violence among adolescents in opposite-sex romantic relationships: Findings from the National Longitudinal Study of Adolescent Health. *American Journal of Public Health*, 91(10), 1679-1685.

- Hatfield, E., & Sprecher, S. (1986). Measuring passionate love in intimate relationships. *Journal of adolescence*, 9(4), 383-410.
- Hatfield, E., & Walster, G. W. (1978). *A new look at love*. University Press of America.
- Jackson, S. M. (1999). Issues in the Dating Violence Research: A Review on the Literature. *Aggression and Violent Behavior*, 4(2), 233-247.
- Junco, E. (2012). Survival of the digital: Network Romance. (Bachelor Degree, University of Arizona, 2012). Retrieved from: Facebook. (2012, March 23). *New York Times*, 1.
- Κάλλας, Γ. (2006). Η κοινωνία της πληροφορίας και ο νέος ρόλος των κοινωνικών επιστημών. Αθήνα: Νεφέλη.
- Kaura, S. A., & Lohman, B. J. (2007). Dating violence victimization, relationship satisfaction, mental health problems, and acceptability of violence: A comparison of men and women. *Journal of Family Violence*, 22(6), 367-381.
- Καινή Διαθήκη*. (2002). Λευκωσία: Εκδόσεις Ιεράς Συνόδου Εκκλησίας Κύπρου.
- ΚΕΘΙ – Διήμερο συνέδριο (2000). *Σπάζοντας τη σιωπή: βία στην οικογένεια, ένα έγκλημα πίσω από κλειστά παράθυρα*. Αθήνα: Κέντρο ερευνών για Θέματα Ισότητας.
- Knobloch, L. K., Solomon, D. H., & Cruz, M. G. (2001). The role of relationship development and attachment in the experience of romantic jealousy. *Personal Relationships*, 8(2), 205-224.
- Kollock, P., & Smith, M. (Eds.). (2002). *Communities in cyberspace*. London: Routledge.
- Κούρτη, Ε. (2003). *Η επικοινωνία στο διαδίκτυο*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Kowalski, R. M., Limber, S., Limber, S. P., & Agatston, P. W. (2012). *Cyberbullying: Bullying in the digital age*. John Wiley & Sons.
- Lee, J. A. (1973). *Colours of love: An exploration of the ways of loving* (pp. 32-33). Don Mills, Ontario: New Press.
- Lewis, S. F. & Fremouw, W. (2001). Dating Violence: A critical Review of the Literature. *Clinical Psychology Review*, 21(1). 105-127.

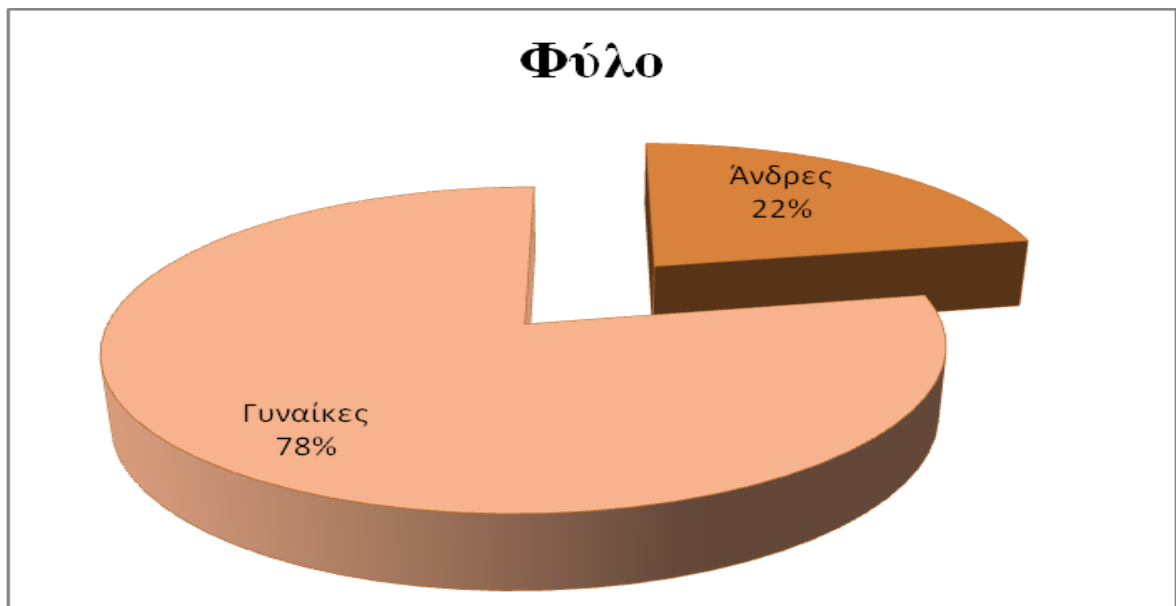
- Makepeace, J. (1986). Gender differences in courtship violence victimisation. *Family Relations*, 35, 383–388.
- Mann, C. (2000). *Internet communication and qualitative research: A handbook for researching online*. Sage.
- Marcus, R. F., & Swett, B. (2003). Violence in close relationships: The role of emotion. *Aggression and violent behavior*, 8(3), 313-327.
- McCaughey, M., & Ayers, M. D. (2003). *Cyberactivism: Online activism in theory and practice*. Taylor & Francis, Inc.
- Mead, G. H. (1934). *Mind, self, and society*. Chicago: University of Chicago Press.
- Miller, L. M. (2011). Physical abuse in a college setting: A study of perceptions and participation in abusive dating relationships. *Journal of Family Violence*, 26(1), 71-80.
- Mod, G. B. B. (2010). Reading romance: The impact Facebook rituals can have on a romantic relationship. *Journal of comparative research in anthropology and sociology*, (2), 61-77.
- Mullen, P. E., & Maack, L. H. (1985). Jealousy, pathological jealousy, and aggression. *Aggression and dangerousness*, 103-126.
- O'Keeffe, N., Brockopp, K., & Chew, E. (1986). Teen dating violence. *Social Work* 31: 456-468.
- Overstreet, N. M., & Quinn, D. M. (2013). The intimate partner violence stigmatization model and barriers to help seeking. *Basic and Applied Social Psychology*, 35(1), 109-122.
- Panayiotou, G. (2005). Love, commitment and response to conflict among Cypriot dating couples: two models one relationship. *International Journal of Psychology*, 40, 108 – 117.
- Παύλου, Μ. & Σκουλαρίκη, Α. (2009). *Μετανάστες και Μειονότητες*. Αθήνα: Βιβλιόραμα.
- Peace, M. (2000). Dissertation: A Chatroom Ethnography.

- Pempek, T. A., Yermolayeva, Y. A., & Calvert, S. L. (2009). College students' social networking experiences on Facebook. *Journal of Applied Developmental Psychology, 30*(3), 227-238.
- Preston, P. (2001). *Reshaping Communications*. London: Sage.
- Raeburn, P. (2014). Where's Dad?. *Scientific American Mind, 25*(3), 44-51.
- Raosoft, I. (2004). Sample size calculator. Retrieved August 23, 2013, from: <http://www.raosoft.com/samplesize.html>.
- Rodriguez-Franco, L., Antuna, A., Lopez- Cepero Borrego, J., Rodriguez-Diaz, J.F., Mollada, B.C., Bellerin, A.A.M. & Pineda, E.C. (2010). Validation of dating violence Questionnaire, DVQ (Cuestionario de Violencia entre Novios, Cuvino) among Spanish-speaking youth: Analysis of results in Spain, Mexico Argentina. *Annuary of Clinical and Health Psychology, 6*, 43-50.
- Rosenberg, M. (1965). Rosenberg self-esteem scale (RSE). *Acceptance and Commitment Therapy. Measures Package, 61*.
- Smith, P. B., & Bond, M. H. (1993). *Social psychology across cultures: Analysis and perspectives*. Harvester Wheatsheaf.
- Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου (14.09.2012). Απογραφή πληθυσμού: Οικογενειακή κατάσταση, 2011. Retrieved October 7, 2013, from: http://www.mof.gov.cy/mof/cystat/statistics.nsf/populationcondition_22main_gr/populationcondition_22main_gr?OpenForm&sub=2&sel=2
- Στενού, Κ. (1998). *Εικόνες του άλλου: η ετερότητα από τον μύθο στην Προκατάληψη*. ΜΤΦΡ. Σ. Μπενβενίστε & Μ. Παπαδήμα. Αθήνα: Εξάντας-Εκδόσεις Unesco.
- Sternberg, R. J. (1986). A triangular theory of love. *Psychological review, 93*(2), 119-135.
- Sternberg, R. (1988). *The psychology of love*. New Haven: Εκδόσεις Yale University Press.
- Sternberg, R.J. (1997). "Construct validation of a triangular love scale", *European Journal of Social Psychology, vol. 27, no. 3, pp. 313-335*.

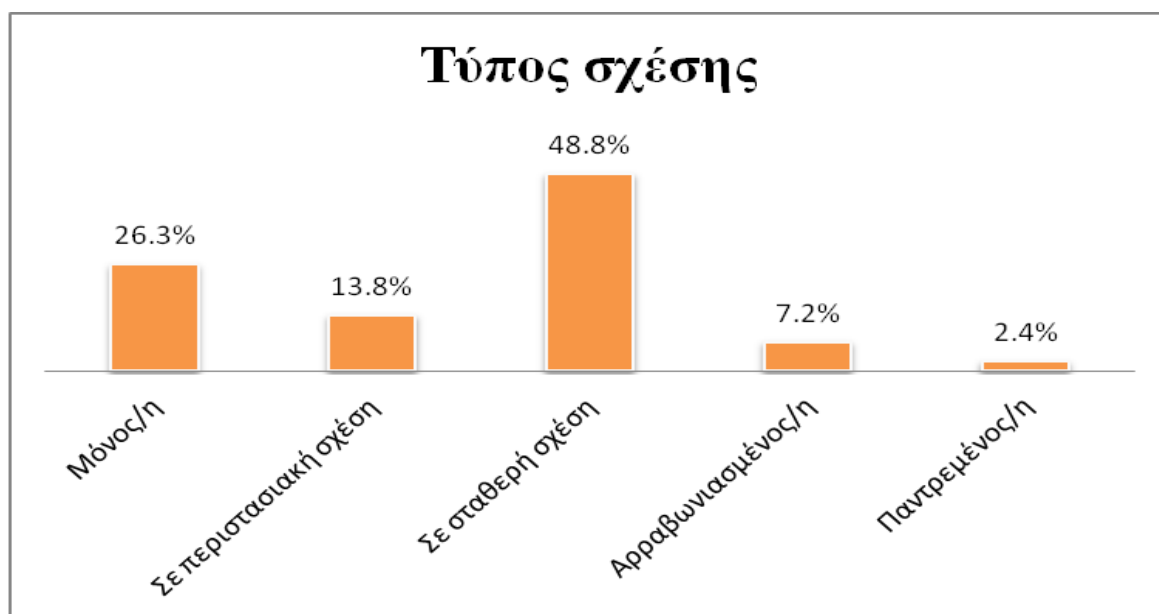
- Sugarman, D. B., & Hotaling, G. T. (1989). Dating violence: Prevalence, context, and risk markers. In M. A. Pirog-Good & J. E. Stets (Eds.), *Violence in dating relationships: Emerging social issues* (pp. 3-32). New York: Praeger.
- Σύνδεσμος για την πρόληψη και την αντιμετώπιση της βίας στην οικογένεια. «Τα σημάδια της ψυχής σου, πώς θα τα κρύψεις;» Retrieved: Μάρτιος 15, 2013, από: http://www.youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=Lw9beDk21Og
- Sunstein, C. (2002). *Republic.com*. Princeton University Press.
- Τσιριγώτη, Α., Πετρουλάκη, Κ., & Ντιναπόγιας, Α. (2011). *Ελληνική Έκδοση GEAR against IPV. Τεύχος III: Εγχειρίδιο Εκπαιδευτικού*. Αθήνα: Ευρωπαϊκό Δίκτυο κατά της Βίας.
- Turkle, S. (1995). *Life on the Screen. Identity in the Age of the Age of Internet*. New York: Simon & Schuster.
- Utz, S., & Beukeboom, C. J. (2011). The role of social network sites in romantic relationships: Effects on jealousy and relationship happiness. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 16(4), 511-527.
- Vassiliou, G., & Vassiliou, V. (1973). The implicative meaning of the Greek concept of filotimo. *Journal of Cross-cultural Psychology*, 4, 3 – 10.
- Wallace, P. (1999). *The psychology of the Internet*. Cambridge University Press.
- Wekerle, C., & Wolfe, D.A. (1999). Dating Violence in Mid-adolescence: Theory, Significance, and Emerging Prevention Initiatives. *Clinical Psychology Review*, 19 (4), 435-456.
- Wiener, N. (1948). *Κυβερνητική: έλεγχος και επικοινωνία στον ζώντα οργανισμό και στη μηχανή*. Αθήνα: Καστανιώτη.
- Wolfe, D. A., Wekerle, C., Gough, R., Reitzel-Jaffe, D., Grasley, C., Pittman, A., & Stumpf, J. (1996). *Youth relationships manual: A group approach with adolescents for the prevention of woman abuse and the promotion of healthy relationships*. Thousand Oaks, CA: Sage.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Σχήμα 1: Ποσοστά φύλου.

Σχήμα 2: Ποσοστά τύπου σχέσης.

Πίνακας 1: Validation του ερωτηματολογίου βίας στις ερωτικές σχέσεις και Κοινωνικά Μέσα

Παράγοντας	Ονομασία/ ετικέτα	Αριθμός Ερωτήσεων	Ερωτήσεις	Ιδιοτιμή	Cronbach alpha	Ποσοστό Συνολικά Ερμηνευόμενης Διακύμανσης
<i>Βία στις ερωτικές σχέσεις</i>						
1	Φυσική	5	27,28,29, 30,31	3.780	.910	
2	Σεξουαλική	6	15,16,17,1 8, 19,20	4.031	.896	
3	Ψυχολογική	3	32,33,34	2.642	.929	
4	Αδιαφορία	7	1,2,3,4, 5,6,7	4.501	.906	79.938
5	Ταπείνωση – Εξευτελισμός	7	8,9,10,11, 12,13,14	5.918	.969	
6	Εξαναγκασμός	7	21,22,23,2 4, 25,26	4.167	.907	
7	Αρπαγή αντικειμένων	4	35,36,37,3 8	1.872	.590	
<i>Δράση στα Κοινωνικά Μέσα</i>						
	Έλεγχος	5		3.892	.928	
Επιβολή:						
	Περίπτωση 1	6		3.497	.851	71.331
	Περίπτωση 2	6		4.619	.913	
Πρόθεση – Ελευθερία δράσης						
		7		3.983	.842	

Πίνακας 2: Μέσοι όροι και Τυπικές Αποκλίσεις και ποσοστά βίας για τους Παράγοντες βίας στις ερωτικές σχέσεις και επίδρασης Ελέγχου, Εξαναγκασμού και Πρόθεση – Ελευθερία δράσης που ασκούν τα Κοινωνικά Μέσα.

Παράγοντες	Μέσος Όρος (Mean)	Τυπική Απόκλιση (SD)	Ποσοστό Βίας (%)
<i>Βία στις ερωτικές σχέσεις</i>			
Φυσική	6.752	4.073	27.01%
Ψυχολογική	5.135	3.788	34.23%
Σεξουαλική	8.864	5.390	29.55%
Αδιαφορία	13.47	7.617	38.29%
Ταπείνωση – Εξευτελισμός	10.833	7.410	30.95%
Εξαναγκασμός	10.370	6.531	29.63%
Αρπαγή Αντικείμενων	5.588	2.645	27.94%
<i>Δράση στα Κοινωνικά Μέσα</i>			
Έλεγχος	7.787	2.179	31.15%
Επιβολή:			
Περίπτωση 1	11.154	1.557	37.18%
Περίπτωση 2	11.508	1.215	38.36%
Πρόθεση – Ελευθερία δράσης	11.800	2.631	33.71%

Πίνακας 3: Συσχέτιση μεταξύ των παραγόντων βίας στις ερωτικές σχέσεις και της επίδρασης των κοινωνικών Μέσων

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
<i>Βία στις ερωτικές σχέσεις</i>											
1. Φυσική	–	.58**	.60**	.55**	.52**	.69**	.55**	-.43**	-.57**	-.60**	-.50**
2. Ψυχολογική		–	.57**	.82**	.57**	.77**	.40**	-.55**	-.52**	-.62**	-.68**
3. Σεξουαλική			–	.54**	.73**	.78**	.49**	-.45**	-.45**	-.53**	-.50**
4. Αδιαφορία				–	.48**	.69**	.47**	-.57**	-.47**	-.59**	-.61**
5. Ταπείνωση – Εξευτελισμός					–	.89**	.48**	-.47**	-.46**	-.63**	-.55**
6.Εξαναγκασμός						–	.55**	-.56**	-.61**	-.67**	-.62**
7. Αρπαγή Αντικείμενων							–	-.52**	-.48**	-.41**	-.34**
<i>Δράση στα Κοινωνικά Μέσα</i>											
8. Έλεγχος Επιβολή:								–	.52**	.43**	.72**
9. Περίπτωση 1									–	.62**	.56**
10. Περίπτωση 2										–	.55**
11. Πρόθεση – Ελευθερία δράσης											–

Σημείωση: * $p < .05$; ** $p < .01$.

Πινάκας 4: Συσχετίσεις δημογραφικών και παραγόντων βίας και Κοινωνικά Μέσα

(ANOVA – Post Hoc Bonferroni Test).

Παράγοντες	Μέσος Όρος (Mean)	Τυπική Απόκλιση (SD)	Βαθμοί Ελευθερίας (df)	F.	Σημαντικότητα (p)	
Φύλο						
Βία στις ερωτικές σχέσεις						
Ταπείνωση – Άντρες	8.23	4.95	1	3.43	.014*	
Εξευτελισμός Γυναίκες	6.30	3.67	147			
Δράση στα Κοινωνικά Μέσα						
Έλεγχος Άντρες	6.72	2.19	1	9.31	.003*	
Γυναίκες	8.07	2.10	134			
Επιβολή:						
Περίπτωση 1	Άντρες	10.50	2.17	1	6.56	.012*
	Γυναίκες	11.33	1.30	128		
Περίπτωση 2	Άντρες	11.07	1.92	1	4.46	.037*
	Γυναίκες	11.62	.93	128		
Μορφωτικό επίπεδο						
Δράση στα Κοινωνικά Μέσα						
Επιβολή:						
Περίπτωση 2	Μέση εκπαίδευση	10.65	2.12	3	4.49	.005*
	Πανεπιστήμιο	11.61	.94	126		
	Μεταπτυχιακές Σπουδές	11.76	.83			
Πρόθεση – Ελευθερία Δράσης	Μέση εκπαίδευση	10.29	3.12	3	3.41	.020*
	Πανεπιστήμιο	12.16	2.39	131		
	Μεταπτυχιακές Σπουδές	12.02	2.54			
Μορφωτικό επίπεδο Πατέρα						
Βία στις ερωτικές σχέσεις						
Φυσική	Μέση εκπαίδευση	10.75	4.62	3	6.39	.000**
	Πανεπιστήμιο	16.44	9.73	145		
Ψυχολογική	Μέση εκπαίδευση	9.02	4.76	3	3.40	.019*
	Πανεπιστήμιο	13.24	9.98	145		
Σεξουαλική	Μέση εκπαίδευση	7.26	3.11	3	3.53	.017*
	Πανεπιστήμιο	9.98	5.96	142		
Αδιαφορία	Μέση εκπαίδευση	8.53	4.07	3	4.75	.003*
	Πανεπιστήμιο	12.77	8.53	141		

Εξαναγκασμός	Μέση	3.95	2.23	3	6.49	.000**
	εκπαίδευση			143		
	Πανεπιστήμιο	6.80	4.94			
Μορφωτικό επίπεδο Μητέρας						
Βία στις ερωτικές σχέσεις						
Σεξουαλική	Δημοτικό	11.67	8.33	3	2.93	.036*
	Μέση	7.86	3.94	142		
Αδιαφορία	Μέση	9.10	4.93	3	2.81	.042*
	εκπαίδευση			141		
	Πανεπιστήμιο	12.27	8.11			
Εξαναγκασμός	Μέση	4.31	2.69	3	3.72	.013*
	εκπαίδευση			142		
	Πανεπιστήμιο	6.51	4.91			
Τύπος σχέσης						
Βία στις ερωτικές σχέσεις						
Φυσική	Σε				4.43	.002*
	περιστασιακή	19.20	10.06	4		
	σχέση			144		
Εξαναγκασμός	Σε σταθερή	11.74	7.01		3.05	.019*
	σχέση					
	Σε	7.48	4.95	4		
	περιστασιακή			142		
	σχέση	4.49	3.22			
	Σε σταθερή					
	σχέση					
Δράση στα Κοινωνικά Μέσα						
Έλεγχος	Σε				2.71	.033*
	περιστασιακή	6.72	2.11	4		
	σχέση			130		
Πρόθεση –	Σε σταθερή	8.17	2.16		3.66	.007*
	σχέση					
Ελευθερία	Σε	9.94	3.27	4		
Δράσης	περιστασιακή			129		
	σχέση	11.96	2.50			
	Σε σταθερή					
	σχέση					

Σημείωση: * $p < .05$; ** $p < .01$.

Πίνακας 5: Συσχετίσεις Διάρκειας σχέσεις – παραγόντων βίας στις ερωτικές σχέσεις και Κοινωνικά Μέσα (Paired sample T Test).

	M	SD	n	95% CI for Mean Difference		r	t	df
<i>Βία στις ερωτικές σχέσεις</i>								
Φυσική	13.59	32.72	120	7.68	19.51	-.13**	4.55	119
Ψυχολογική	15.79	32.78	119	9.84	21.74	-.21**	5.26	118
Σεξουαλική	17.33	30.44	120	11.82	22.83	-.08**	6.24	119
Αδιαφορία	15.12	32.14	118	9.26	20.98	-.19**	5.11	117
Ταπείνωση - Εξευτελισμός	19.62	30.03	120	14.19	25.05	.11**	7.16	119
Εξαναγκασμός	20.69	30.93	122	15.15	26.23	-.17**	7.39	121
Αρπαγή αντικειμένων	20.11	29.74	108	14.44	25.78	-.06**	7.03	107
<i>Δράση στα Κοινωνικά Μέσα</i>								
Έλεγχος	18.61	29.28	111	13.10	24.12	.29**	6.70	110
Επιβολή:								
Περίπτωση 1	15.29	29.76	108	9.61	20.96	.17**	5.34	107
Περίπτωση 2	14.59	29.85	106	8.85	20.34	.13**	5.04	105
Πρόθεση - Ελευθερία Δράσης	15.12	29.60	110	9.53	20.71	.16**	5.36	109

Σημείωση: * $p < .05$; ** $p < .01$.

Πίνακας 6: Συσχετίσεις Ηλικίας – παραγόντων βίας στις ερωτικές σχέσεις και Κοινωνικά Μέσα (Paired sample T Test).

	M	SD	n	95% CI for Mean Difference		r	t	df
<i>Βία στις ερωτικές σχέσεις</i>								
Φυσική	8.80	8.37	144	7.42	10.18	-.04**	12.61	143
Ψυχολογική	11.26	8.52	143	9.85	12.66	-.13**	15.79	142
Σεξουαλική	13.27	6.24	140	12.23	14.31	-.01**	25.16	139
Αδιαφορία	11.78	7.53	139	10.52	13.04	-.10**	18.44	138
Ταπείνωση - Εξευτελισμός	15.38	5.28	142	14.50	16.25	-.08**	34.70	141
Εξαναγκασμός	17.07	4.83	142	16.27	17.87	-.01**	42.08	141
Αρπαγή αντικειμένων	16.57	4.28	125	15.81	17.33	-.11**	43.33	124
<i>Δράση στα Κοινωνικά Μέσα</i>								
Έλεγχος	14.42	3.67	129	13.78	15.06	.07**	6.70	128
Επιβολή: Περίπτωση 1	11.04	3.41	123	10.44	11.65	.09**	35.89	122
Περίπτωση 2	10.65	3.06	123	10.10	11.19	.26**	38.53	122
Πρόθεση - Ελευθερία Δράσης	10.39	3.65	128	9.76	11.03	.20**	32.23	127

Σημείωση: * $p < .05$; ** $p < .01$.

**Ερωτηματολόγιο: Έρευνας Κοινωνικών Μέσων και
Θυματοποίησης στις ερωτικές σχέσεις.**

Καθηγήτης: Δρ. Jahna Otterbacher.

Ερευνήτρια: Μαρία Ματσαγγίδου.

1. Φύλο: Άνδρας Γυναίκα
2. Ηλικία: _____
3. Μορφωτικό επίπεδο:
- Δημοτικό Μέση εκπαίδευση Πανεπιστήμιο/ Κολέγιο
- Μεταπτυχιακές Σπουδές
4. Μορφωτικό επίπεδο Πατέρα:
- Δημοτικό Μέση εκπαίδευση Πανεπιστήμιο/ Κολέγιο
- Μεταπτυχιακές Σπουδές
5. Μορφωτικό επίπεδο Μητέρας:
- Δημοτικό Μέση εκπαίδευση Πανεπιστήμιο/ Κολέγιο
- Μεταπτυχιακές Σπουδές
6. Τύπος σχέσης (αυτή τη στιγμή) :
- Μόνος/η Σε περιστασιακή σχέση Σε σταθερή σχέση
- Αρραβωνιασμένος/η Παντρεμένος/η
7. Διάρκεια σχέσης (σύμφωνα με την οποία θα απαντήσεις τις πιο κάτω ερωτήσεις): _____
8. Ποιο κοινωνικό Μέσο χρησιμοποιείς περισσότερο:
- Facebook Twitter Instagram Flickr Pinterest
- Linkedin Blogger Youtube Chanel Google

9. Ο σύντροφός σου ασχολείται με τα Κοινωνικά Μέσα:

Facebook Twitter Instagram Flickr Pinterest
 Linkedin Blogger Youtube Chanel Google

Στον πίνακα που ακολουθεί υπάρχουν προτάσεις που **αναφέρονται στην ερωτική σας σχέση με τον σύντροφό σας και τη συμπεριφορά του απέναντί σας**. Παρακαλώ όπως απαντήσετε σε κάθε σημείο με ειλικρίνεια χρησιμοποιώντας την κλίμακα δίπλα από κάθε πρόταση.

Εάν τη δεδομένη στιγμή δεν βρίσκεστε σε σχέση παρακαλώ απαντήστε στις ερωτήσεις με βάση την ανάκληση μνήμης από παλιότερη σας σχέση.

1 Δεν ισχύει καθόλου	2 Ισχύει λίγο	3 Ισχύει αρκετά	4 Ισχύει πολύ	5 Ισχύει απόλυτα
-------------------------	------------------	--------------------	------------------	---------------------

1. Σταματά να σου μιλάει ή εξαφανίζεται για μερικές μέρες, χωρίς καμία εξήγηση, για να σου εκφράσει την ενόχλησή του/της για τη δράση σου στο Διαδίκτυο.	1	2	3	4	5
2. Είναι καλός/η μαθητής/φοιτητής, όμως αργεί στα διαδικτυακά ραντεβού σας ή δεν τηρεί στο έπακρο τις υποσχέσεις του σχετικά με τους λογαριασμούς του στα κοινωνικά Δίκτυα ή είναι ανεύθυνος/η σχετικά με τις αναρτήσεις του στο Διαδίκτυο.	1	2	3	4	5
3. Δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη σχετικά με τη σχέση αλλά και ότι συμβαίνει ανάμεσα στους δύο σας (π.χ. Αρνείται να κοινοποιήσει με κάποιο τρόπο τη σχέση σας στο Διαδίκτυο).	1	2	3	4	5
4. Αγνοεί τα συναισθήματά σου, σε σχέση με τη δράση του στο Διαδίκτυο (π.χ. κάνει like σε άλλους/ες ενώ ξέρει ότι σ' ενοχλεί).	1	2	3	4	5
5. Αρνήθηκε να σε βοηθήσει όταν βρισκόσουν σε πραγματική ανάγκη, ενοχλημένος από τη δράση σου στο Διαδίκτυο.	1	2	3	4	5
6. Σου λέει ψέματα μα στόχο να χειριστεί, τη δράση σου στο Διαδίκτυο.	1	2	3	4	5
7. Επιβάλλει κανόνες στη σχέση σας για τη δράση σου στο Διαδίκτυο (τι φωτογραφίες θα αναβάσεις, τι post θα κάνεις) με βάση τη δική του/της ευκολία για τη σχέση σας.	1	2	3	4	5
8. Σε γελοιοποιεί ή σε προσβάλλει για τις ιδέες που διατηρείς δια μέσω του Διαδικτύου.	1	2	3	4	5
9. Γελοιοποιεί ή προσβάλλει τα πιστεύω σου, τη θρησκεία σου και την κοινωνική σου τάξη δια μέσω του Διαδικτύου.	1	2	3	4	5
10. Γελοιοποιεί τον τρόπο που εκφράζεις τον εαυτό σου δια μέσω του Διαδικτύου.	1	2	3	4	5
11. Σε κριτικάρει δια μέσω του Διαδικτύου.	1	2	3	4	5
12. Σε προσβάλλει δια μέσω του Διαδικτύου.	1	2	3	4	5
13. Σε κοροϊδεύει δια μέσω του Διαδικτύου.	1	2	3	4	5
14. Σε ταπεινώνει στο Διαδίκτυο.	1	2	3	4	5
15. Αισθάνεσαι αναγκασμένος/η να εκτελέσεις ορισμένες σεξουαλικές πράξεις ως αποτέλεσμα της δράσης σου στο Διαδίκτυο (π.χ. για να σε συγχωρέσει για κάτι που ανάρτησες).	1	2	3	4	5
16. Αισθάνεσαι υποχρεωμένος/η ν' αναρτήσεις ερωτικό περιεχόμενο με	1	2	3	4	5

σκοπό να μην χρειάζεται να εξηγήσεις γιατί δεν θες να το κάνεις (π.χ. φωτογραφίες που είστε μαζί).					
17. Σου συμπεριφέρεται σαν στο Διαδίκτυο (π.χ. χρησιμοποιεί χαρακτηρισμούς που δεν σου αρέσουν).	1	2	3	4	5
18. Σε αναγκάζει να κάνεις στριπτίζ ως αποτέλεσμα της δράσης σου στο Διαδίκτυο (π.χ. για να σε συγχωρέσει για κάτι που ανάρτησες).	1	2	3	4	5
19. Επιμένει να σε αγγίζει με τέτοιο τρόπο που να μην σου αρέσει και να μην θέλεις ως αποτέλεσμα της δράσης σου στο Διαδίκτυο.	1	2	3	4	5
20. Δεν λαμβάνει υπόψη τα συναισθήματά σου για ν' αναρτήσει ερωτικό περιεχόμενο στο Διαδίκτυο (π.χ. φωτογραφίες που είστε μαζί).	1	2	3	4	5
21. Εισβάλλει –κάνει αισθητή την παρουσία του/της- στο προφίλ σου (π.χ. σχολιάζει το κάθε τι ή σε κάνει tag σε φωτογραφίες που είστε μαζί).	1	2	3	4	5
22. Τεστάρει την αγάπη σου και σου στήνει παγίδες για ν' ανακαλύψει αν τον απατάς, αγαπά ή είσαι πιστός (πχ παρακολουθεί το προφίλ σου στο Διαδίκτυο).	1	2	3	4	5
23. Απειλεί ότι θα βλάψει τον εαυτό του/της εάν δεν κάνεις αυτά που επιθυμεί στο Διαδίκτυο (π.χ. να γράψεις πως είστε σε σχέση).	1	2	3	4	5
24. Σε έχει εμποδίσει με χρήση του σώματός του/της από το να φύγεις ως αποτέλεσμα της δράσης σου στο Διαδίκτυο (π.χ. επειδή αρνήθηκες ν' αναρτήσεις/ διαγράψεις κάτι που σου είπε).	1	2	3	4	5
25. Σου λέει πώς φαντάζεται να είναι η σχέση σας δια μέσω του Διαδίκτυο.	1	2	3	4	5
26. Αισθάνεσαι ότι δεν μπορείς να συζητήσεις μαζί του/της γιατί είναι σχεδόν πάντα ενοχλημένος/η μαζί σου ως αποτέλεσμα της δράσης σου στο Διαδίκτυο.	1	2	3	4	5
27. Σε έχει δείρει, για τη δράση σου στο Διαδίκτυο.	1	2	3	4	5
28. Σε έχει χαστουκίσει, σπρώξει ή ταρακουνήσει, για τη δράση σου στο Διαδίκτυο.	1	2	3	4	5
29. Σε έχει πληγώσει/κτυπήσει με κάποιο αντικείμενο, για τη δράση σου στο Διαδίκτυο.	1	2	3	4	5
30. Σου έχει πετάξει μη αιχμηρά αντικείμενα, για τη δράση σου στο Διαδίκτυο.	1	2	3	4	5
31. Σ' έχει αναγκάσει να κλείσεις το προφίλ σου στο Διαδίκτυο, έστω και για λίγο.	1	2	3	4	5
32. Αρνήθηκε να κάνει σεξ μαζί σου ή να σου δώσει στοργή με σκοπό να εκφράσει το θυμό/ενόχλησή του/της για τη δράση σου στο Διαδίκτυο.	1	2	3	4	5
33. Αρνήθηκε να σε υποστηρίξει ή να σου δώσει στοργή με στόχο να σε τιμωρήσει για τη δράση σου στο Διαδίκτυο.	1	2	3	4	5
34. Απειλεί ότι θα σε εγκαταλείψει εάν δεν κάνεις αυτά που επιθυμεί στο Διαδίκτυο (π.χ. να γράψεις πως είστε σε σχέση).	1	2	3	4	5
35. Έχει κλέψει τους κωδικούς σου.	1	2	3	4	5
36. Έχει τους κωδικούς σου για να σε ελέγχει.	1	2	3	4	5
37. Σε έχει βάλει να δανειστείς/να πάρεις χρέος ως αποτέλεσμα της δράσης σου στο Διαδίκτυο.	1	2	3	4	5
38. Χρησιμοποιεί το Διαδίκτυο για να σου πει κάτι; (π.χ. να σου εκφράσει πως πληγώθηκε μέσα από ένα τραγούδι που θα αναρτήσει;).	1	2	3	4	5

1 Δεν ισχύει καθόλου	2 Ισχύει λίγο	3 Ισχύει αρκετά	4 Ισχύει πολύ	5 Ισχύει απόλυτα
--------------------------------	-------------------------	---------------------------	-------------------------	----------------------------

Ελέγχει	Τις φωτογραφίες σου;	1	2	3	4	5
	Τις αναρτήσεις (posts) σου;	1	2	3	4	5
	Τα like σου;	1	2	3	4	5
	Εάν έκανες κάποιον καινούριο φύλο add;	1	2	3	4	5
	Τα σχόλιά σου;	1	2	3	4	5

Σε έχει <i>αναγκάσει</i> να διαγράψεις	Φωτογραφίες	1	2	3	4	5
	Αναρτήσεις (posts)	1	2	3	4	5
	Μου αρέσει (Likes)	1	2	3	4	5
	Φίλους	1	2	3	4	5
	Σχόλια	1	2	3	4	5
	Κάτι σχετικό με τη σχέση σας	1	2	3	4	5

Σε έχει <i>αναγκάσει</i> να προσθέσεις σχετικά με τη σχέση σας	Φωτογραφίες	1	2	3	4	5
	Αναρτήσεις (posts)	1	2	3	4	5
	Μου αρέσει (Likes)	1	2	3	4	5
	Φίλους	1	2	3	4	5
	Σχόλια	1	2	3	4	5
	Οικογενειακή κατάσταση (Σε σχέση)	1	2	3	4	5

Πριν αναρτήσεις	Φωτογραφίες	Σκέφτεσαι εάν θα πειράξει τον σύντροφό σου	1	2	3	4	5
	Αναρτήσεις (posts, τραγούδια, κλπ)		1	2	3	4	5
	Μου αρέσει (Likes)		1	2	3	4	5
	Φίλους		1	2	3	4	5
	Σχόλια		1	2	3	4	5
	Οικογενειακή κατάσταση (Σε σχέση)		1	2	3	4	5
	Κάτι σχετικό με τη σχέση σας		1	2	3	4	5

Υπάρχει κάτι άλλο που θα επιθυμούσατε να μοιραστείτε μαζί μας σχετικά με το πώς, το Διαδίκτυο, επηρεάζει την ερωτική σας σχέση;
